

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ
**ПРАВОСУДНИХ
САВЕТА**

ИЗ РЕДА ЈАВНИХ
ТУЖИЛАЦА И СУДИЈА

**ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
МАРТ 2026. ГОДИНЕ**

САДРЖАЈ

I. УВОД	1
II. ВИСОКИ САВЕТ ТУЖИЛАШТВА	2
1. Правни оквир	3
2. Налази посматрачке мисије	9
III. ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА	27
1. Правни оквир	28
2. Налази	33
IV. МЕДИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ	47
1. Таблоидна кампања	47
2. Објективни извори	48
V. ЗАКЉУЧЦИ	49
VI. ПРЕПОРУКЕ	52
1. Високи савет тужилаштва	52
2. Високи савет судства	54

I. УВОД

Избори за чланове Високог савета тужилаштва и Високог савета судства представљају један од кључних механизма за обезбеђивање независности, самосталности и одговорности правосудног система у Републици Србији. Као тела која имају централну улогу у избору, напредовању и дисциплинској одговорности носилаца правосудних функција, ови савети директно утичу на функционисање правосуђа и ниво поверења јавности у његов рад.

Овај извештај представља резултат посматрачке мисије ЈУКОМ-а, која је пратила изборни процес за изборне чланове Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца, као и изборни процес за чланове Високог савета судства из реда судија. Посматрање је обухватило све фазе изборног циклуса, од доношења одлуке о расписивању избора, преко поступка кандидовања и представљања кандидата, до самог гласања, утврђивања резултата и поступања по правним лековима. Временски период посматрања обухватио је период од септембра 2025. године до марта 2026. године.

Циљ извештаја је да, на основу прикупљених података, непосредног посматрања и интервјуа са учесницима процеса, понуди свеобухватну анализу законског оквира, праксе и кључних изазова у спровођењу избора. Посебна пажња посвећена је питањима интегритета изборног поступка, равноправности кандидата, транспарентности рада надлежних органа, као и утицају ширег институционалног и друштвеног контекста на перцепцију и легитимитет изборног процеса.

Налази и препоруке представљени у извештају имају за циљ да допринесу даљем унапређењу изборних процедура, јачању институционалних гаранција независности правосуђа и изградњи поверења у рад Високог савета тужилаштва и Високог савета судства.

II. ВИСОКИ САВЕТ ТУЖИЛАШТВА

ИЗВРШНИ САЖЕТАК

Процес избора чланова Високог савета тужилаштва, иако формално спроведен у складу са прописаним процедурама и уз високу излазност, показао је низ институционалних слабости које доводе у питање његову суштинску легитимност и ефикасност. Налази указују на ограничено поверење унутар тужилачког система, низак ниво конкуренције међу кандидатима и неуједначене, често неформалне праксе у фази кандидовања, што заједно указује на слаб капацитет система да генерише истински инклузиван и меритократски изборни процес. Програми кандидата указивали су на висок степен сагласности о кључним проблемима у функционисању система, укључујући недостатак кадрова, неефикасне процедуре именовања и напредовања, неадекватне услове рада и потребу за јачањем транспарентности и институционалне улоге Високог савета тужилаштва. Посебан нагласак стављен је на потребу за бржим, предвидљивијим и правичнијим поступцима избора, као и на јачање механизма заштите професионалне независности јавних тужилаца.

Сам изборни дан (23. децембар 2025. године) протекао је углавном у складу са правилима, али су забележени проблеми који су потенцијално могли утицати на интегритет поступка (иако нису). Ово се односило на неадекватност просторија које су опредељене за бирачка места, а у којима су постојале камере, а доводило се у питање и коришћење мобилних телефона на појединим бирачким местима. Такође, непримерено понашање појединих посматрача који су прелазили границе своје улоге и активно учествовали у изборним радњама, могло је угрозити права бирача.

Кључни изазови појавили су се у фази одлучивања о правним лековима. Немогућност Високог савета тужилаштва да одлучи о приговорима у законском року, уз спорну примену електронске седнице, довела је до интервенције Уставног суда Србије, који је поништио део одлука и наложио понављање избора. Овај развој догађаја отворио је питања правне сигурности, функционалности институционалног оквира и улоге Уставног суда Србије као механизма за превазилажење институционалних блокада.

Понављање избора (25. фебруар 2026. године) спроведено је без већих инцидената и уз још већу излазност (на конкретним БМ), али су поједини проблеми из првобитног поступка остали присутни. Одлуком из марта 2026. године, Уставни суд Србије одбио је приговоре и наложио Високом савету тужилаштва да објави резултате и констатује избор чланова Савета, чиме је процес формално окончан.

Међутим, упркос формалној окончаности, поступак није у потпуности завршен у пракси, будући да Високи савет тужилаштва до момента израде овог извештаја није спровео одлуку Уставног суда Србије. Ова ситуација указује на постојање институционалног застоја и недостатак делотворних механизма за извршење обавезујућих одлука, што додатно подрива правну сигурност и поверење у систем управљања правосуђем.

1. Правни оквир

1.1. Уставни и законски оквир

1.1.1. Устав

Устав Републике Србије уређује састав Високог савета тужилаштва, трајање мандата и успоставља опште пасивно бирачко право. Члан 163 став 3 прописује да се избор чланова ВСТ-а из реда јавних тужилаца уређује законом, док став 4 предвиђа да се у поступку избора мора обезбедити најшира представљеност јавних тужилаца. Као новина у погледу пасивног бирачког права, став 7 прописује да главни јавни тужилац не може бити биран за члана ВСТ-а. Члан 164 став 1 и 2 прописује да се члан ВСТ-а бира на период од пет година и да не може бити поново биран. Члан 167 став 2 тачка 5 прописује да Уставни суд одлучује о изборним споровима за које законом није утврђена надлежност других судова.

1.1.2. Уставни закон за спровођење Акта о промени Устава Републике Србије

Високи савет судства и Државно веће тужилаца настављају са радом до ступања на снагу прописа којима се избор њихових чланова и надлежности усклађују са Амандманима, ако овим законом није другачије одређено. Чланови постојећег сазива Високог савета судства из реда судија и Државног већа тужилаца из реда заменика јавних тужилаца настављају да обављају функцију као чланови Високог савета судства и Високог савета тужилаштва у складу са Амандманима, до истека мандата на који су изабрани. Високи савет судства и Високи савет тужилаштва конституишу се избором осталих чланова у складу са Амандманима, у року од 90 дана од дана ступања на снагу прописа којима се избор њихових чланова и надлежности усклађују са Амандманима. Председник Високог савета судства и председник Високог савета тужилаштва бирају се у року од 15 дана од дана конституисања Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва.

1.1.3. Закон о Високом савету тужилаштва

Закон о високом савету тужилаштва уређује мандате и у члану 16 прописује да мандат члана Савета траје пет година, осим члана по функцији, као и да изборни члан Савета не може бити поново биран на ту функцију.

Закон Савету поверава надлежност да образује радна тела и да бира и разрешава њихове чланове и заменике чланова (члан 17 став 1 тачка 25). Закон у члановима 25–42 уређује избор кандидата за чланове Савета из реда јавних тужилаца.

У односу на претходни састав ВСТ-а, Закон више не прописује обавезно укључивање члана из аутономне покрајине. Поред тога, Закон уводи обавезу главног јавног тужиоца да сазове седницу колегијума ради предлагања кандидата у року утврђеном одлуком Изборне комисије (чл. 31 ст. 4).

1.2. Изборни поступак

Поступак избора чланова Савета из реда јавних тужилаца формално започиње доношењем одлуке о отпочињању поступка избора. У складу са чланом 25. Закона о Високом савету тужилаштва, ову одлуку доноси председник Савета најкасније шест месеци пре истека мандата изборног члана.

По доношењу, одлука се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Савета, и доставља се председнику Изборне комисије Савета, чиме започиње изборни поступак. Изборни чланови бирају се из четири категорије јавних тужилаштва: један из Врховног јавног тужилаштва; један из апелационих јавних тужилаштва, Јавног тужилаштва за организовани криминал и Јавног тужилаштва за ратне злочине; један из виших јавних тужилаштва; два из основних јавних тужилаштва.

Кандидата може предложити колегијум једног или више јавних тужилаштва одговарајућег нивоа на којем кандидат обавља јавнотужилачку функцију. Сваки колегијум може предложити само једног кандидата, а одлука се доноси тајним гласањем. Алтернативно, кандидатуру може подржати најмање петнаест јавних тужилаца из исте категорије јавних тужилаштва. Сваки главни јавни тужилац или јавни тужилац може подржати само једног кандидата.

Као изузетак, кандидати из Врховног јавног тужилаштва и јавних тужилаштва посебне надлежности стичу статус кандидата самим подношењем пријаве. Главни јавни тужиоци и вршиоци функције главног јавног тужиоца изричито су искључени из могућности кандидовања.

Право гласа припада свим носиоцима јавнотужилачке функције и остварује се на слободним, општим, једнаким и непосредним изборима, тајним гласањем. Нико не сме спречити или приморавати јавног тужиоца да гласа, нити се јавни тужилац може позивати на одговорност због начина гласања. Сваки јавни тужилац може гласати за само једног кандидата са листе која одговара врсти, односно степену јавног тужилаштва у којем обавља функцију.

Изборна комисија је надлежна за организовање и спровођење поступка предлагања кандидата и избора. Комисију чине председник и четири члана, као и њихови заменици, које бира Савет из реда јавних тужилаца и главних јавних тужилаца, уз њихову сагласност. Чланови Савета не могу истовремено бити чланови Изборне комисије, а члановима Изборне комисије забрањено је да се кандидују. Мандат чланова Комисије траје пет година, уз могућност поновног избора.

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

У свом раду Изборна комисија поступа самостално и у складу са законом и подзаконским актима. Одлуке се доносе већином гласова свих чланова. Комисија је одговорна Савету, који обезбеђује услове за њен рад. Јавна тужилаштва дужна су да сарађују са Комисијом и да јој доставе податке неопходне за њен рад.

Након пријема одлуке о покретању поступка избора, донете у складу са чланом 25, Изборна комисија доноси одлуку којом се утврђују изборне радње и рокови. Ова одлука се објављује на интернет страници Савета и доставља Врховном јавном тужиоцу и главним јавним тужиоцима, који су дужни да на одговарајући начин обезбеде да сви јавни тужиоци у њиховим тужилаштвима буду благовремено обавештени. Главни јавни тужиоци су такође дужни да у роковима које утврди Изборна комисија сазову седнице колегијума ради предлагања кандидата.

1.3. Поступак предлагања кандидата

Кандидати су дужни да пријаву кандидатуре поднесу Изборној комисији у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о отпочињању поступка предлагања кандидата.

Свака кандидациона пријава мора да садржи потписану изјаву кандидата којом потврђује прихватање кандидатуре, као и или одлуку колегијума надлежног јавног тужилаштва (или више њих) о предлагању кандидата, или образац који садржи потписе главних јавних тужилаца и јавних тужилаца који подржавају кандидатуру. Поред тога, кандидат доставља личне и професионалне податке.

Кандидат има право да одустане од кандидатуре подношењем писане изјаве Изборној комисији, под условом да то учини најкасније осам дана након утврђивања коначне листе кандидата.

Изборна комисија, у складу са чланом 33, утврђује да ли је пријава благовремена, дозвољена и потпуна. Ако је пријава непотпуна, Комисија је дужна да у року од 24 часа од пријема позове кандидата да отклони недостатке. Кандидату се оставља рок од 48 часова од пријема закључка да достави недостајуће податке, уз јасно упозорење да ће, уколико то не учини, пријава бити одбачена. Неблаговремене, недозвољене или непотпуне пријаве одбацују се решењем Изборне комисије.

У складу са чланом 34, Изборна комисија је дужна да утврди коначну листу кандидата у року од 15 дана од истека рока за подношење пријава из члана 32. Посебне коначне листе кандидата састављају се за сваку врсту и ниво јавног тужилаштва.

Кандидати се на листама наводе редоследом према времену подношења пријава Изборној комисији. Истовремено са утврђивањем листа, Изборна комисија објављује све коначне листе

кандидата на интернет страници Савета, заједно са личним и професионалним подацима кандидата и њиховим програмима.

1.4. Представљање кандидата

У складу са чланом 35, сваки кандидат има једнако право да се представи носиоцима јавнотужилачке функције. Изборна комисија утврђује период представљања кандидата, који не може трајати краће од 30 дана. У том периоду Комисија утврђује распоред представљања у седиштима апелационих јавних тужилаштава и о томе обавештава све јавне тужиоце са правом гласа, у складу са врстом и нивоом јавног тужилаштва.

Главни јавни тужиоци дужни су да омогуће јавним тужиоцима под њиховом надлежношћу присуство представљањима кандидата у седишту апелационог јавног тужилаштва на чијем подручју се налази њихово тужилаштво.

Изборна комисија може, уз сагласност кандидата, организовати видео снимање представљања кандидата у седиштима апелационих јавних тужилаштава. Снимци се потом објављују на интернет страници Савета.

Кандидати имају право на плаћено одсуство за дане када се представљају у седишту апелационог јавног тужилаштва. Поред тога, кандидати могу да се непосредно представе јавним тужиоцима у другим јавним тужилаштвима исте врсте и нивоа. Савет је дужан да надокнади путне трошкове кандидата настале у вези са представљањима у седиштима апелационих јавних тужилаштава.

1.5. Дан гласања и бирачки одбори

У складу са чланом 36, Изборна комисија утврђује датум и време гласања и о томе обавештава Врховног јавног тужиоца и надлежне главне јавне тужиоце најмање десет дана пре дана гласања. Главни јавни тужиоци имају обавезу да најкасније осам дана пре гласања, путем јавног обавештења, обавесте сваког јавног тужиоца у свом тужилаштву о тачном датуму и времену гласања.

Гласање се спроводи искључиво на бирачким местима у јавним тужилаштвима која одреди Изборна комисија. Сваки јавни тужилац гласа на бирачком месту које му је одређено.

Припрема и спровођење гласања додатно су уређени чланом 37. За свако бирачко место Комисија благовремено припрема неопходан изборни материјал, укључујући списак бирача распоређених на то бирачко место, одговарајући број гласачких листића и коначну листу кандидата. За свако бирачко место именује се бирачки одбор, који чине три јавна тужиоца који нису кандидати. Изборна комисија организује обуку за чланове бирачких одбора.

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Гласање је уређено чланом 38. На дан гласања коначна листа кандидата мора бити истакнута на сваком бирачком месту и у сваком јавном тужилаштву које учествује у гласању, у складу са врстом и нивоом. Сваки јавни тужилац гласа лично, тајним гласањем, користећи оверен гласачки листић.

Бирачки одбори спроводе гласање у просторијама јавног тужилаштва које унапред одреди Врховни јавни тужилац или главни јавни тужилац. Изузетно, ако јавни тужилац из здравствених разлога није у могућности да приступи бирачком месту, бирачки одбор може, на захтев, омогућити гласање ван бирачког места.

У складу са чланом 39, бирачки одбор одмах саставља и потписује записник о резултатима гласања и доставља га Изборној комисији. Записник садржи: број бирача уписаних у списак, број бирача који су гласали, број листића у гласачкој кутији, број неважећих и важећих листића, као и број гласова које је добио сваки кандидат.

На основу записника Изборна комисија утврђује укупне резултате избора. Комисија утврђује укупан број бирача и број бирача који су гласали, по бирачким местима, као и број неупотребљених, неважећих и важећих гласачких листића. Комисија проверава број гласова које је сваки кандидат добио по бирачким местима и укупно, за сваку листу кандидата. Коначни записник о утврђивању резултата избора потписују сви чланови Изборне комисије и доставља се Савету.

У складу са чланом 42, јавни тужилац се бира за члана Савета ако добије највећи број гласова у оквиру одговарајуће категорије, у зависности од врсте и нивоа јавног тужилаштва. Изузетно, из реда јавних тужилаца основних јавних тужилаштава бирају се два кандидата, она два кандидата која су добила највећи број гласова.

У случају изједначења за највећи број гласова у истој категорији, понавља се гласање између кандидата са једнаким бројем гласова, у року од 15 дана од дана гласања.

Савет објављује коначне резултате тек након што су исцрпљена сва правна средства или су истекли прописани рокови. Резултати се објављују: по истеку рока за подношење приговора, ако приговор није поднет; по истеку рока за изјављивање жалбе Уставном суду, ако жалба није поднета; или по пријему одлуке Уставног суда којом се жалба одбија или одбацује.

1.6. Поступак по приговорима

У складу са чланом 40, носилац јавнотужилачке функције који је уписан у бирачки списак на бирачком месту на којем је гласао има право да поднесе приговор због повреде изборног права која је настала на том бирачком месту. Приговор се подноси Савету преко Изборне комисије и мора бити поднет у року од 24 часа од тренутка када је повреда настала.

Савет је дужан да о приговору одлучи решењем у року од 48 часова од пријема и да решење достави подносиоцу преко Изборне комисије. Ако Савет не донесе решење у року, сматра се да је приговор усвојен. Када је приговор усвојен, Савет поништава оспорену изборну радњу или гласање, а поништена изборна радња или гласање понавља се у року од осам дана.

Члан 41. прописује право на жалбу Уставном суду против одлуке Савета којом је приговор одбијен или одбачен. Жалба се подноси у року од 48 часова од дана објављивања одлуке Савета и искључује могућност подношења посебне уставне жалбе.

Када је приговор усвојен, право на жалбу Уставном суду имају и кандидат и носилац јавнотужилачке функције уписан у бирачки списак на бирачком месту на којем је утврђена повреда. Рок је 48 часова од дана објављивања одлуке, а жалба такође замењује право на уставну жалбу.

Уставни суд је дужан да одлучи по жалби из члана 41. у року од 72 часа од пријема. Ако Уставни суд усвоји жалбу и поништи оспорену изборну радњу или гласање, одговарајућа изборна радња или избори морају се поновити најкасније у року од осам дана.

1.7. Посматрање

Члан 23. утврђује начело јавности рада Високог савета тужилаштва. Ово начело је даље разрађено чланом 7. [Правилника о раду Високог савета тужилаштва](#), којим се прописује да се транспарентност заснива на оправданом интересу јавности и праву на обавештеност, начелу једнакости и забрани дискриминације новинара и медија.

Јавност рада Савета обезбеђује се благовременим објављивањем општих аката на интернет страници Савета и у „Службеном гласнику Републике Србије”, омогућавањем новинарима и другим заинтересованим лицима да прате седнице Савета које нису затворене за јавност, давањем информација о седницама затвореним за јавност у складу са законом, издавањем службених саопштења и, по потреби, објављивањем података из евиденција, извештаја и одлука путем средстава јавног информисања и на други начин.

[Одлуку о начину остваривања права јавности да прати поступак избора кандидата за изборне чланове Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца](#) донела је Изборна комисија ВСТ 6. октобра 2025. године. Одлуком је прописано да се захтев за праћење избора подноси Изборној комисији најмање пет дана пре дана гласања, након чега Комисија издаје службено овлашћење за праћење избора. Поред тога, захтеви за праћење седница Изборне комисије подносе се најмање 48 часова унапред.

2. Налази посматрачке мисије

2.1. Ставови бирача према Високом савету тужилаштва (ВСТ)

Посматрачи ЈУКОМ-а су интервјуисали 32 јавна тужиоца из 23 различита јавна тужилаштва. Испитаници су генерално изборе за ВСТ доживели као институционално важне, најчешће повезујући ту важност са улогом савета у заштити тужилачке независности, избору тужилаца и постављању професионалних стандарда. Истовремено, поједини одговори сугеришу да правила и формалне процедуре имају мањи значај од начина на који се руковођење у пракси остварује, те да ефекти избора у великој мери зависе од тога да ли Савет може деловати аутономно и кредибилно. У том контексту, неки испитаници изражавају скепсу према самом значају изборног процеса, сматрајући да је стање у систему толико нарушено да избори тешко могу довести до суштинских промена. Мањи број испитаника сматра да је потребно мењати систем гласања, обезбедити ширу територијалну заступљеност, омогућити гласање за више кандидата на нижим нивоима, као и увести јавне дебате међу кандидатима ради боље информисаности и размене ставова, док је ограничен број испитаника изразио изразито негативан став према целокупном поступку.

Већина испитаних тужилаца (81.25%) упозната је са улогом и надлежностима ВСТ-а. Испитаници су као кључне квалитете члана Високог савета тужилаштва најчешће истицали лични интегритет, самосталност и независност од спољних утицаја, стручност и релевантно тужилачко искуство, етичност, непристрасност и одговорност у раду, уз потребу за бољом комуникацијом са јавним тужилаштвима, нарочито ван Београда, при чему су поједини одговори указали и на изражено неповерење у досадашњи рад савета. Рад ВСТ-а и примену нових правосудних закона и подзаконских аката пратило је 75% испитаника. Ипак, иако већина испитаника сматра да је остварен одређени напредак, они истовремено указују на бројне проблеме у имплементацији.

На крају, ставови о медијском извештавању били су подељени. 87.5% испитаника је изричито навело да је пратило медијско извештавање, док је 12,5% изричито рекло да није. Међу онима који су дали садржајније коментаре, најчешће је извештавање описивано као пристрасно, сензационалистичко или таблоидно. Свеукупно, медији су више виђени као извор притиска и политизације процеса, а мање као простор за озбиљну расправу о програмима кандидата.

2.2. Поступак предлагања кандидата

Већина испитаника је за предстојеће изборе за Високи савет тужилаштва (ВСТ) сазнала кроз комбинацију формалних канала и јавно доступних информација. Многи су навели званична обавештења и интерну комуникацију унутар тужилаштва, док је приметан број поменуо и медијско извештавање и ширу јавну расправу. Ослањање на интернет странице и онлајн изворе

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

било је присутно, али мање доминантно у одговорима у поређењу са формалном интерном комуникацијом.

Седнице колегијума одржане су у свим јавним тужилаштвима из којих долазе испитаници, [за разлику од 2020. године](#), када је чак 62,5% испитаника навело да седнице нису одржане. У великој већини тужилаштава (81,3%), испитаници су навели да је унапред било јасно да ће се на колегијуму расправљати о номинацијама кандидата. Такође, 93,75% је изјавило да су на колегијуму били упознати са правилима изборног поступка, иако поједини одговори указују да су информације понекад биле само опште природе или да су испитаници правила већ познавали због ранијих улога (нпр. чланства у изборним комисијама). Позив да се унапред предложи кандидати био је неуједначен: 43,75% је рекло да су били позвани да предложи кандидате, док је сличан удео навео да нису, често уз објашњење да је поступак више доживљен као самоиницијативан, а не као проактивно организован од стране руководства.

Праксе номиновања биле су неуједначене и често неформалне. У отвореним одговорима испитаници су описивали различите путеве: само кандидовање, предлоге колега током колегијума, као и ситуације у којима није било кандидата. Образац који се понавља био је недостатак заинтересованих кандидата: на питање да ли је њихово тужилаштво предложило кандидата, само 31.25% је дало јасан потврђан одговор, док су два случаја кандидати обезбедили подршку ван оквира колегијума. Када је гласање одржано, сви испитаници су навели да је представљен само један кандидат, док је један испитаник изјавио да тајност гласања није била гарантована. У 25% случајева у гласању су учествовали сви јавни тужиоци, а у додатних 25% сви присутни јавни тужиоци. У пет случајева кандидати су добијали подршку и из других јавних тужилаштава. Од 10 предложених кандидата, један кандидат је одустао након што је његова кандидатура потврђена од стране изборне комисије. Укупан број кандидата представља значајан пад у поређењу са 31 пријавом прихваћеном на изборима 2015. године и 13 пријава на изборима 2020. године.

На питање да ли су неке колеге разматрале кандидатуру, али су од ње одустале, већина испитаника је рекла да за такве случајеве не зна. Међутим, у два случаја потенцијални кандидати су се повукли, наводећи личне разлоге, страх да би кандидатуром ушли у политику, недостатак финансијске подршке за кампању, као и забринутост да би могли постати мете мобинга на радном месту. Већина испитаника се са програмима кандидата упознала кроз директан контакт, при чему су кандидати лично представљали своје платформе; као извори информација помињани су и мејлови и сајт ВСТ-а. Око 25% испитаника изјавило је да су били подстицани да гласају за одређене кандидате, да су имали посредна сазнања о таквим утицајима или да су сматрали да су поједини кандидати били фаворизовани.

2.3. Представљање кандидата

Десет кандидата доставило је Изборној комисији своје биографије и изборне програме, који су [објављени](#) на интернет страници Комисије. Иако су избори за чланове Државног већа тужилаца 2020. године представљали помак у начину на који су представљања кандидата била доступна гласачима, али и широј јавности путем Јутјуб канала Удружења тужилаца Србије (УТС), ова добра пракса није настављена у актуелном изборном циклусу. У складу са новим законским оквиром кандидати су представили своје програме на нивоу апелационих јавних тужилаштава, али су организовали представљања и у другим тужилаштвима на свом нивоу, у складу са сопственим могућностима.

Преглед програма кандидата показује висок степен сагласности у погледу кључних изазова који утичу на свакодневно функционисање тужилачког система. Кроз програме, кандидати изнова указују на дуготрајне проблеме као што су мањак кадрова, споре и неефикасне процедуре именовања и напредовања, неадекватни услови рада, као и ограничени институционални капацитет и јавна видљивост Високог савета тужилаштва (ВСТ).

Једно питање посебно се издваја по учесталости: дужина и делотворност поступака избора, нарочито за јавнотужилачка и руководећа места. Више кандидата истиче да дуготрајна упражњеност места и често ослањање на вршиоце функције додатно оптерећују систем и слабе и институционалну стабилност и поверење јавности. Као одговор, многи заступају поступак избора који је бржи и предвидљивији, уз јаснију одговорност унутар Савета у погледу тога када се конкурси расписују и како се спроводе и окончавају.

Друго често истицано питање односи се на материјалне и техничке услове у којима јавни тужиоци и тужилачко особље обављају свој рад. Кандидати у великој мери признају да тренутне зараде и услови рада не одражавају ниво одговорности који носи јавнотужилачка функција. Иако се предложени приступи разликују, заједнички је став да ВСТ треба да преузме активнију улогу у заговарању унапређења система, укључујући питања буџета, покретање законодавних иницијатива и јачање координације са другим државним органима.

Кандидати такође посвећују значајну пажњу улози и ефикасности самог ВСТ. Многи истичу потребу да Савет делује као снажнији и кредибилнији гарант тужилачке самосталности. То се повезује са захтевима за већом транспарентношћу у одлучивању, јаснијом комуникацијом са тужиоцима и јавношћу и доследнијом применом постојећих механизма који су предвиђени ради заштите од непримерених утицаја.

Заштита професионалног интегритета и независности јавних тужилаца је још једна тема која се понавља. Више програма наглашава да Савет треба да реагује брже и видљивије на појаве притисака, непримерених јавних иступања или медијских кампања усмерених против тужилаца. У том смислу, превентивне и реактивне мере, укључујући јавну подршку, институционалну

заштиту и доследну примену етичког кодекса, препознају се као кључне. Често се изражава став да је потребно ојачати институцију Повереника за самосталност ради обезбеђивања њеног ефективног функционисања. Један програм кандидата критички се осврће на улогу организација цивилног друштва, представљајући их као самопроглашене заштитнике и тумаче тужилачког рада који, по ставу кандидата, настоје да присвоје резултате рада јавних тужилаштва или да дискредитују њихов рад.

На крају, многи кандидати истичу потребу за јаснијим и објективнијим критеријумима који уређују избор, вредновање и напредовање јавних тужилаца. Транспарентни поступци засновани на заслугама и једнако поступање изнова се наводе као предуслови за јачање унутрашњег поверења у оквиру тужилачког система и повећање његовог кредибилитета у јавности. У целини, иако се програми разликују по нивоу детаљности и фокусу, они одражавају у великој мери заједничко разумевање системских проблема у тужилачком систему и очекивање да ВСТ треба да има активнију, транспарентнију и јачу институционалну улогу у њиховом решавању.

И на изборима 2015. и 2020. године кандидати су се суочавали са значајним ограничењима у погледу времена и финансијских ресурса неопходних за вођење ефективне кампање. Кратки периоди кампање нису омогућавали кандидатима довољно времена да путују и представе своје програме: 2015. године кампања је трајала 32 дана, док је 2020. године скраћена на само 20 дана. У поређењу с тим, актуелни период представљања трајао је 42 дана, што представља значајно унапређење. Поред тога, нови правни оквир је, барем формално, допринео уравнотежавању услова тиме што је изричито обавезао главне јавне тужиоце да одобре одсуство и да покрију путне трошкове кандидата. Ипак, ограничавање одсуства и путних трошкова на представљања у седиштима четири апелациона тужилаштва, уз неизвесност да ли ће одсуство бити одобрено за путовања у друга јавна тужилаштва, значило је да су кандидати са већим ресурсима или са „флексибилнијим” главним јавним тужиоцима остали у повољнијем положају.

2.4. Рад Изборне комисије

На шестој редовној седници, одржаној 29. септембра 2025. године, Високи савет тужилаштва усвојио је [Одлуку о покретању поступка за избор члана Савета из реда јавних тужилаца](#). На истој седници Савет је усвојио и [Одлуку о избору председника, заменика председника, чланова и заменика чланова Изборне комисије Високог савета тужилаштва](#).¹ У периоду од октобра до децембра 2025. године, Изборна комисија Високог савета тужилаштва одржала је укупно 17 седница ради спровођења свих фаза изборног поступка. [Прва седница](#), 6. октобра, поставила је

¹ Важно је напоменути да актуелни састав Изборне комисије не обезбеђује адекватну заступљеност у случајевима када је председник Комисије одсутан. Разлог је у томе што је заменик председника именован са нивоа Врховног јавног тужилаштва, док председник долази са основног нивоа, што ствара неравнотежу у заступљености.

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

оквир за рад: Комисија је издала [саопштење за јавност](#), усвојила [одлуку о изборним радњама и роковима](#), објавила [упутство за спровођење избора чланова Савета из реда јавних тужилаца](#), објавила [обрасце кандидационих пријава](#), као и [одлуку о начину на који јавност може да прати изборни поступак](#), укључујући и поступак прибављања службеног овлашћења за посматраче.

На [другој седници](#), 9. октобра, Комисија је одлучивала о изборним правима јавних тужилаца који су били распоређени у друга тужилаштва. [Трећа](#) и [четврта](#) седница, 10. и 13. октобра, бавиле су се појединачним кандидационим пријавама, најпре Бориса Павловића, а потом Предрага Миловановића. [Пета седница](#), 15. октобра, утврдила је бирачка места и разматрала још једну кандидациону пријаву, овога пута Радмиле Јовановић. Одлука о утврђивању бирачких места не садржи податак о конкретној судници или другој просторији у којој ће се гласање одвијати, што може додатно отежати процес гласања. Поред тога, број бирачких места је смањен у односу на претходне изборе, са 17 на 13.

Дана 17. октобра Комисија је на [шестој седници](#) одобрила пријаве Јоване Комненовић и Бориса Мајлата, након чега је на [седмој седници](#), одржаној 17–18. октобра, одбацила кандидатуру Николе Ускоковића, чију је кандидатуру оспорио распоређени тужилац који није био позван на седницу колегијума матичног тужилаштва. Током [осме седнице](#), 23. октобра, Комисија је одлучивала о пријави Николе Арсића. [Девета седница](#), 24. октобра, наставила је са одлучивањем о кандидатурама Јасмине Станковић и Николе Ускоковића.

На [десетој седници](#), 29. октобра, Комисија је разматрала и одобрила пријаве Зорана Вуцеље и Николе Стојановића. [Једанаеста седница](#), 6. новембра, била је посвећена усвајању одлуке о именовању бирачких одбора. [На дванаестој седници](#), 12. новембра, утврђени су коначна листа кандидата и распоред представљања кандидата. На [тринаестој седници](#), 21. новембра, Комисија је констатовала повлачење кандидатуре Николе Арсића.

На [четрнаестој седници](#) Комисије, одржаној 28. новембра, донета је одлука о достављању бирачког списка главном тужиоцу и о утврђивању коначног изгледа гласачког листића. Том приликом разматран је и предлог да се у записнику констатује присуство посматрача и омогући им да се потпишу, али је тај предлог одбијен. На [петнаестој седници](#), одржаној 8. децембра 2025. године, донето је решење о закључењу бирачког списка, као и решење о утврђивању броја гласачких листића и броја резервних листића. На [шеснаестој седници](#), одржаној 11. децембра 2025. године, донето је обавештење носиоцима јавнотужилачке функције о месту и времену одржавања избора. На [седамнаестој седници](#), одржаној 24. децембра 2025. године, усвојен је [записник о утврђивању резултата избора](#).

На првој седници одржаној 11. фебруара 2026. године Изборна комисија је донела [Одлуку о изборним радњама и роковима](#), као и [одлуку о начину остваривања права јавности на праћење поновљеног поступка избора](#). На другој седници одржаној 19. фебруара донето је [решење о закључењу бирачког списка, решење о утврђењу броја гласачких листића и броја резервних гласачких листића](#) као и [обавештење о месту и времену одржавања избора](#).

2.5. Изборни дан

2.5.1. Изборни дан

Изборни дан у целини је протекао уз пуно одржавање јавног реда и мира од стране чланова и чланица бирачких одбора. Гласање је вршено заокруживањем имена само једног кандидата на гласачком листићу, у складу са законом. Према информацијама посматрача, сва посматрана бирачка места отворена су у 7.30 часова, изузев бирачког места 4 Београд 4 (гласају основна јавна тужилаштва), које је отворено у 7.46 часова.

Пре почетка гласања на свим бирачким местима извршена је провера гласачке кутије и попуњен контролни листић у прописаном обрасцу. Контролни листић је потом убачен у гласачку кутију, чему је присуствовао први бирач који је дошао на бирачко место. Сви гласачки листићи имали су исти садржај, штампан на свим језицима националних мањина у службеној употреби у Србији, без обзира на то да ли је тај језик био у службеној употреби на конкретном бирачком месту, што је код појединих бирача изазвало забуну и питања о начину гласања.

Графикон 1

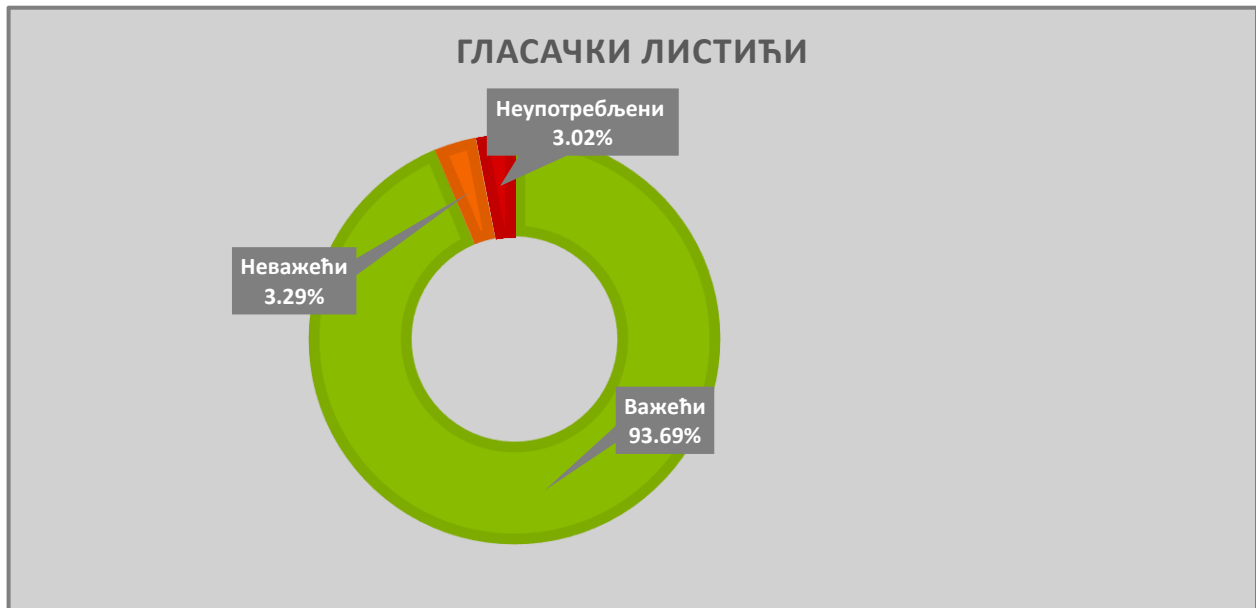
Доследна провера идентитета бирача спровођена је на свим бирачким местима без изузетка, што је напредак у односу на претходне изборе. Такође, без изузетка, свим тужиоцима који су се затекли на бирачком месту у тренутку затварања омогућено је да гласају. Гласачи су замољени да пре гласања одложе мобилне телефоне, што је учињено у већини случајева. Нису уочене неправилности у вези са гласачким кутијама или параванима за гласање.

Називи и бројеви бирачких места били су јасно истакнути, заједно са листама кандидата. Према важећим подзаконским актима, истицање решења о одређивању бирачког места и о именовању чланова бирачких одбора више није обавезно, али је на неколико БМ и то решење било истакнуто. Затварање бирачких места обављено је у 15.30 часова, за разлику од избора 2020. године, када су поједина бирачка места затворена знатно раније након што су сви тужиоци

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

уписани у бирачки списак гласали. Током бројања гласова на 13 бирачких места извршена је провера гласачке кутије у погледу контролног листића. Утврђен је број неискоришћених гласачких листића, који су одвојени у посебне коверте са одговарајућим ознакама и запечаћени. Затим је утврђен број бирача. Важећи гласачки листићи су раздвојени од неважећих, а комплетан гласачки материјал је припремљен, спакован и однет је Изборној комисији.

Графикон 2

Чланови бирачког одбора су били непрекидно присутни на свим бирачким местима. Упркос пријавама о постављању бомбе на бирачким местима 2 Београд 2, 3 Београд 3 и 4 Београд 4, ред није био нарушен и није било прекида у процесу гласања, а припадници Министарства унутрашњих послова су извршили контра-диверзиони преглед.²

На 5 бирачких места посматрачи су уочили присуство камера у судници.³ На већини ових БМ камере су се налазиле у делу просторије далеко од паравана и биле су искључене. На БМ 12 Ниш 2 и 4 Београд 4, камера је била усмерена у параван, и потенцијално је могла угрозити тајност гласања. На првом је од стране бирачког одбора наглашено да је искључена, на другом је стража потврдила да је била укључена, па су камере прекривене.⁴

² Дојава о постављеној бомби током изборног процеса није реткост. Подсећања ради, и током избора 2015. године за чланове Високог савета судства забележена је дојава о бомби у Вишем суду у Нишу, при чему је гласање било привремено прекинуто.

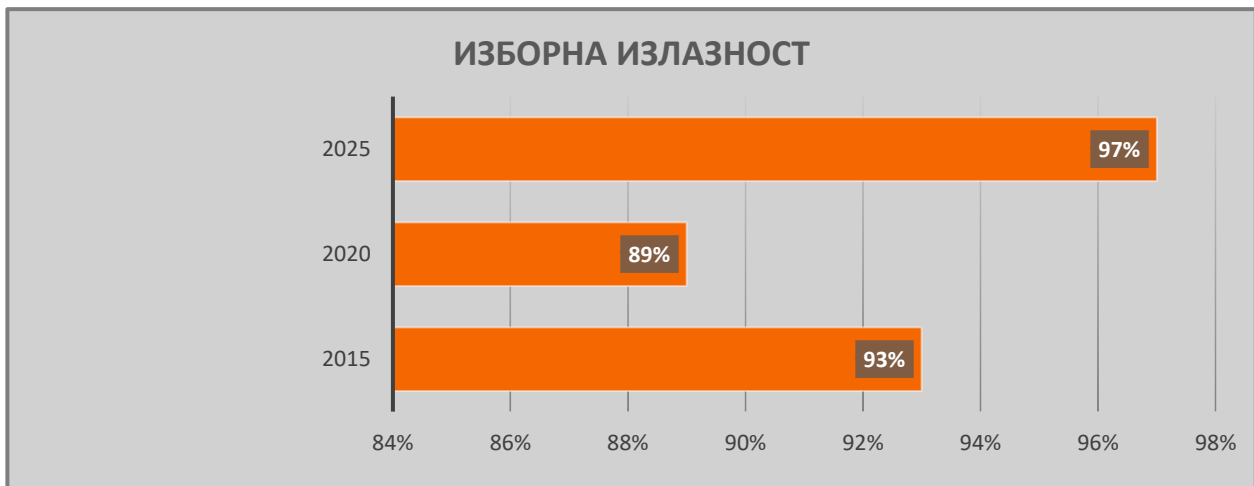
³ БМ 3 Београд 3, БМ 4 Београд 4, БМ 9 Крагујевац 2, БМ 12 Ниш 2, БМ 13 Ниш 3.

⁴ Присутни посматрачи на БМ 12 Ниш 2 су пак приметили да се положај камере мењао у току дана. На бирачком месту 3 Београд 3 у Београду, председница бирачког одбора је саопштила да камера која се налази непосредно иза паравана не ради, али је ипак донела одлуку да се параван премести. Слична ситуација забележена је и на бирачком месту 9 Крагујевац 2, где је обезбеђење позвано да искључи камере, као и на БМ 4 Београд 4.

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Бирачки одбори са свих 13 бирачких места припремили су записнике са резултатима гласања, у складу са чланом 22 Правилника о поступку избора члана Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца ради предавања истих Изборној комисији. На већини бирачких места, иако је посматрачима био омогућен увид у записнике, записници нису били одмах истакнути на вратима бирачког места, већ су све 4 копије однете Изборној комисији на увид. Ово је било у складу са инструкцијом Изборне комисије, те иако је одступање од уобичајене праксе, не представља повреду изборног права.

Изборе су, поред представника Комитета правника за људска права, посматрали и представници Синдиката судске власти, као и Удружења судија и тужилаца (УСТ) и Форума правника Србије (ФПС). За разлику од претходних циклуса, ово је први пут да је било присутно више посматрачких тимова. Уочено је да су се чланови бирачких одбора, у појединим ситуацијама, обраћали посматрачима УСТ-а и ФПС-а ради појашњења у вези са изборним поступком,⁵ као и да су представници ових мисија самоиницијативно давали савете члановима бирачких одбора, покушавали да утичу на рад бирачког одбора,⁶ односно активно учествовали у изборном процесу и спроводили изборне радње,⁷ супротно посматрачком положају који су имали. Први пут је у односу на претходне изборне циклусе уочено кршење процедуре од стране посматрача. На бирачким местима БМ 3 Београд 3, 4 Београд 4, 12 Ниш 2 забележено је да су представници УСТ-а водили паралелну евиденцију о тужиоцима који су приступили гласању. Такође је уочена нестручност посматрача ФПС на БМ 6 Нови Сад 2 и БМ 7 Нови Сад 3.⁸

⁵ Примера ради на БМ 4 Београд 4 чланови бирачког одбора односили су се према посматрачу УСТ-а, као да је део БО.

⁶ БМ 7 Нови Сад 3.

⁷ БМ 4 Београд 4.

⁸ Посматрачи на овим БМ нису имали представу о томе о којим изборима се ради, ко има право да гласа, ко се бира, нити су познавали процедуру, те су питањима упућеним бирачком одбору, више ометали, него посматрали проток изборног дана.

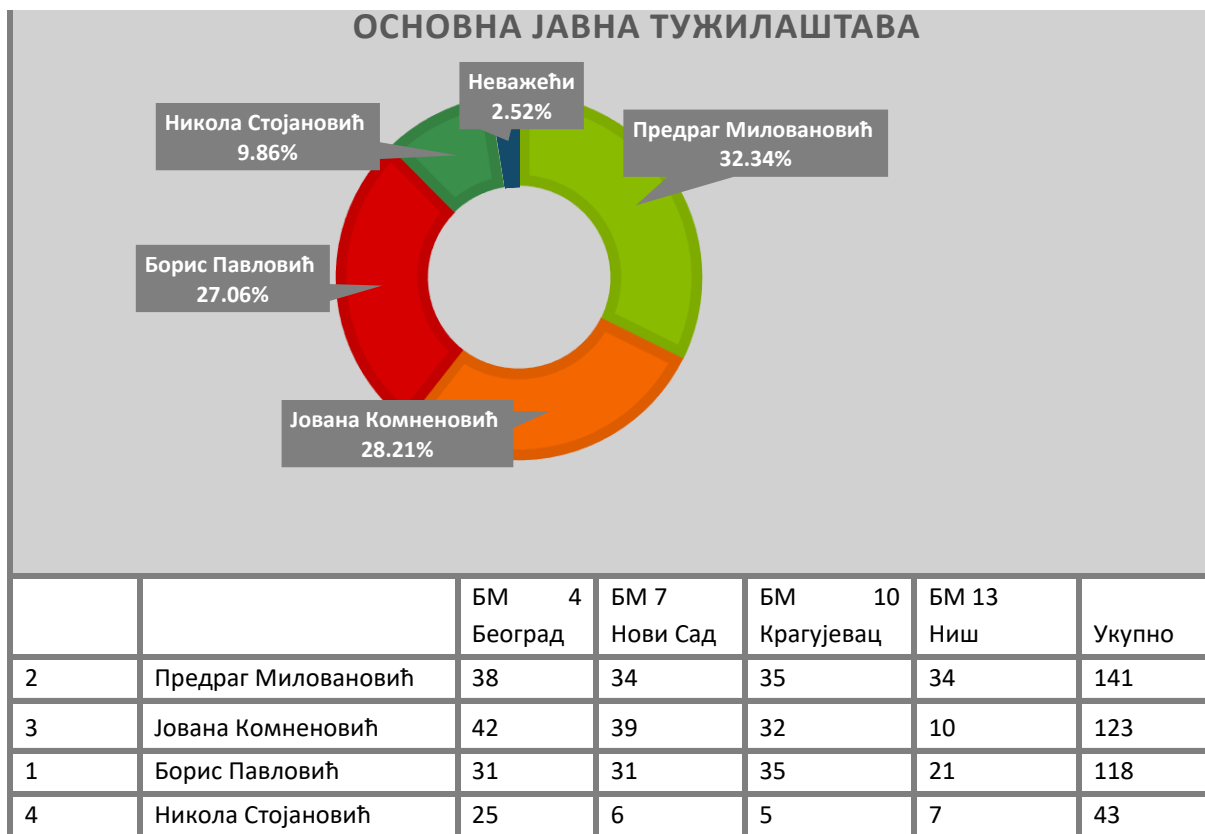
ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Излазност на изборима била је веома висока и износила је 97.1%, што представља јасан пораст у односу на 2020. годину, када је забележен привремени пад излазности услед одржавања избора током пандемије ковида-19. У наставку су прелиминарни резултати избора посматрачке мисије ЈУКОМ-а, који се у потпуности поклапају са објављеним [Записник о утврђивању резултата избора](#) објављеним од стране Изборне комисије ВСТ.

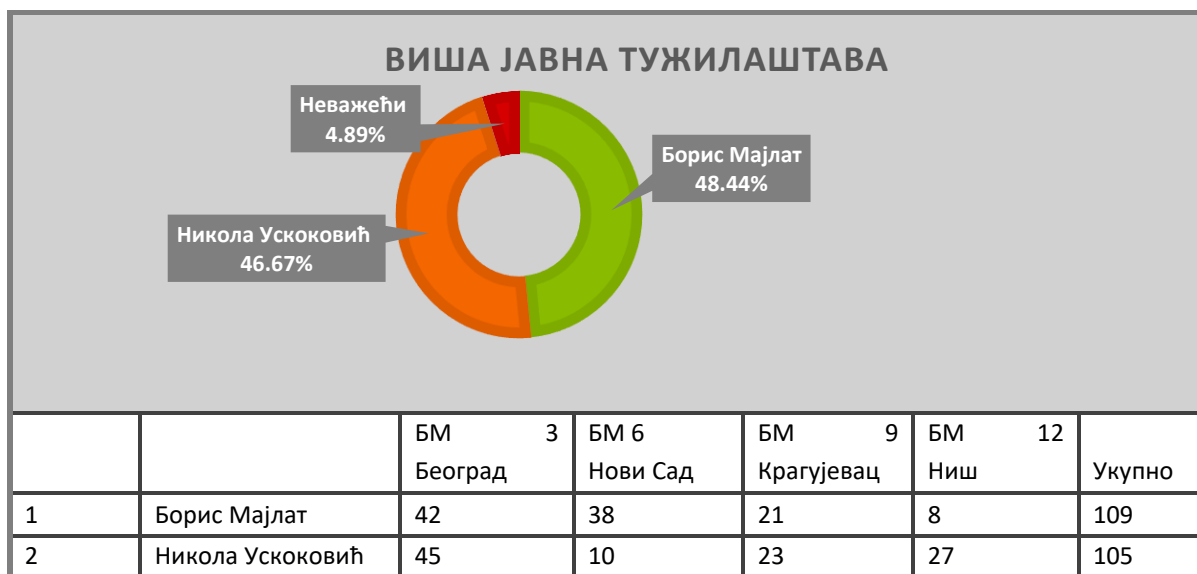
2.5.2. Резултати избора

Графикон 3

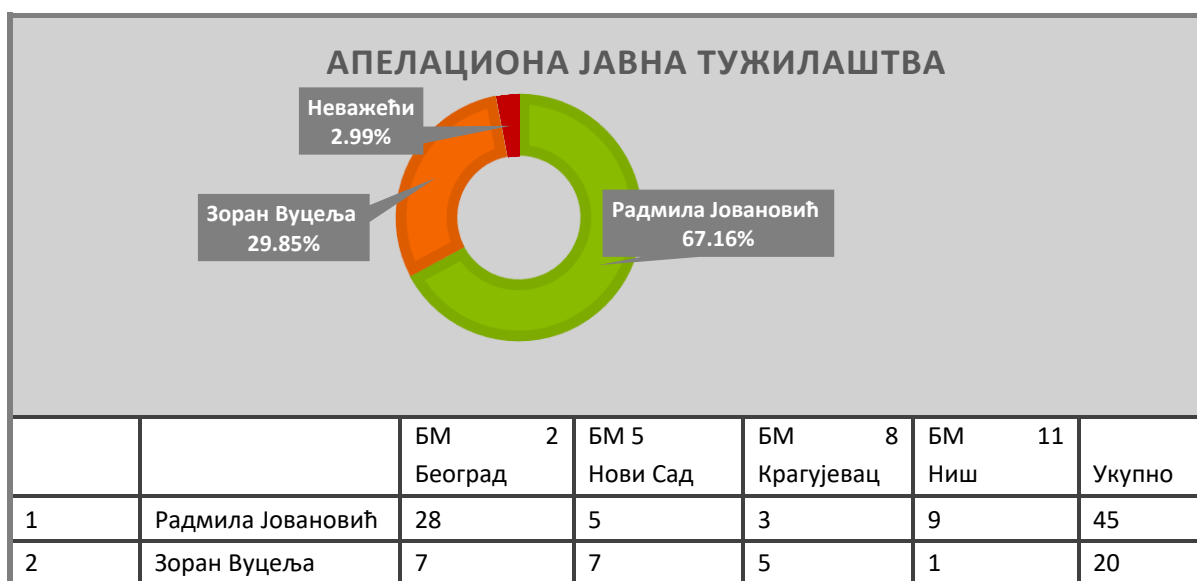

Графикон 4

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Графикон 5

Графикон 6

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Графикон 7

2.6. Поступак по правним лековима

Изборној комисији је поднето шест [приговора](#) који се односе на повреду изборног права на бирачким местима Крагујевац 2 и 3, Нови Сад 2 и Ниш 3. Иако је по приговорима требало да се одлучује на седници ВСТ 25. децембра, ВСТ је донео одлуку да исту одложи будући да није било кворума, односно да је било присутно 7 од 11 чланова. Наводи из свих шест приговора били су слични, поједини и идентични, и односили су се на наводну повреду тајности гласања, услед употребе мобилних телефона, присуства сигурносних камера на бирачким местима, истовременог гласања два бирача, или седења чланова бирачких одбора у непосредној близини паравана. Поред повреде тајности гласања, приговори су поднети и у вези са локацијом бирачких места, односно због организовања гласања у просторијама суда уместо у просторијама тужилаштва, односно на нивоу нижих јавних тужилаштва, уместо апелационог јавног тужилаштва.

Након неуспелог покушаја да се одржи седница, а уз истицање рока за поступање по приговорима, председник Високог савета тужилаштва сазвао је ванредну седницу електронским путем 25. децембра 2025. године, са почетком у 11.45 часова, која је закључена наредног дана у исто време. Како то наводи Пословник о раду ВСТ у члану 29 став 2 ванредна

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

седница одржава се тако што Председник путем електронске поште саопштава члановима Савета разлоге одржавања ванредне седнице и предложени дневни ред. Чланови Савета имају рок од 24 сата да се изјасне о предложеним тачкама дневног реда.⁹ Поставља се питање да ли је заказивање електронске седнице било у складу са *Пословником о раду*, будући да се иста заказује „када дневни ред не изискује расправу и увид у материјал“.¹⁰ Са друге стране, хитност поступка, као и непојављивање свих чланова на седници, можда није остављала другу опцију у пракси. Оваква ситуација би морала бити решена изменом *Пословника о раду ВСТ-а*. Свих шест приговора је [одбијено](#) одлукама ВСТ-а, а подносиоци приговора су искористили право да у року од 48 часова поднесу жалбу Уставном суду.

На седници одржаној 15. јануара 2026. године, Уставни суд је донео [одлуку](#) којом је усвојио све жалбе подносилаца приговора и поништио решења ВСТ-а којима су приговори били одбијени. Уставни суд није одлуку донео у посебном року од 72 часа у складу са Законом о Високом савету тужилаштва. Према оцени Уставног суда нису били испуњени законски услови за одржавање електронске седнице, те и сам покушај њеног одржавања не представља само повреду закона у процесном смислу, већ и повреду изборних права у материјалном смислу.

Поред тога, суд је заузео становиште да се не може сматрати да је ВСТ одлучивао о поднетим приговорима, будући да предложени дневни ред није био усвојен потребном већином гласова. Такође је констатовано да неизјашњавање чланова Савета о усвајању приговора не може представљати ваљан основ за доношење одлуке о њиховом одбијању, јер из образложења побјаних решења не произилази да је спроведено гласање у складу са законом, нити да је постојала јасно исказана већина за доношење такве одлуке.

Високи савет тужилаштва донео је 19. јануара 2026. године [решење](#) да се приговори сматрају усвојеним јер ВСТ није донео одлуку у року од 48 часова од часа пријема приговора и о поништавању избора на бирачким местима Крагујевац 2, Нови Сад 2, Ниш 3 и Крагујевац 3 и понављању избора у року од 8 дана. ВСТ је у поуци по правном леку навео да се против решења може поднети жалба уставном суду у року од 48 часова. Имајући у виду да решењем ВСТ-а није одлучивано о приговорима већ је само констатована и спроведена одлука Уставног суда, спорна је и уопште могућност улагања правног лека у овом случају.

Уставни суд је 26. јануара усвојио [решење](#) којом се одбацују жалбе Јоване Комненовић и Бориса Мајлата на горе наведено решење ВСТ-а наводећи да је исто искључиво спроведбени акт који је донет у поступку извршења коначне, извршне и општеобавезујуће Одлуке Уставног суда, те није решење на које може изјавити жалба Уставном суду. Кандидати Мајлат и Комненовић су Европском суду за људска права поднели захтев за изрицање привремене мере, који је [одбачен](#).

⁹ ПОСЛОВНИК о раду Високог савета тужилаштва, Службени гласник РС 063/2023.

¹⁰ Ибид чл 29, ст 1.

Пет чланова Изборне комисије ВСТ-а поднело је [оставке](#) 26. јануара, наводећи у саопштењу за јавност да су избори у потпуности спроведени у складу са Уставом, законом и подзаконским актима, те да понављање избора због наводних процесних недостатака води у правну несигурност изборних права у поступку избора чланова ВСТ. Министар правде је 30. јануара поднео [кривичну пријаву](#) против председника ВСТ-а због кривичног дела несавестан рад у служби, услед чега је, како наводи, дошло до тешке повреде права чланова Савета, као и подносилаца шест приговора на тужилачке изборе, који су поднети Савету због повреде изборног права на више бирачких места.

Ове оставке нису прихваћене на седници Високог савета тужилаштва одржаној 6. фебруара. На својим седницама одржаним 11. и 19. фебруара, Изборна комисија је заказала поновљене изборе за 25. фебруар и усвојила неопходна документа. Овакав начин одлучивања о оставкама чланова Изборне комисије, такође је довео у питање легитимност рада Изборне комисије у поновљеном изборном поступку.

2.7. Поновљени избори

Поновљени избори су одржани 25. фебруара 2026. године у периоду од 7.30 до 15.30 часова на 4 бирачка места у Новом Саду (БМ 6 Нови Сад 2), Крагујевцу (БМ 9 Крагујевац 2 и БМ 10 Крагујевац 3) и Нишу (БМ 13 Ниш 3). Тужиоци из Виших и основних јавних тужилаштва гласали су за три изборна члана Високог савета тужилаштва (ВСТ).¹¹ ЈУКОМ је имао посматраче на сва четири бирачка места.

2.7.1. Изборни дан

Изборни дан на поновљеним изборима у целини је протекао уз пуно одржавање јавног реда и мира од стране чланова и чланица бирачких одбора. Гласање је вршено заокруживањем имена само једног кандидата на гласачком листићу, у складу са законом. Према информацијама посматрача, сва посматрана бирачка места отворена су у 7.30 часова.

Пре почетка гласања на свим бирачким местима извршена је провера гласачке кутије и попуњен контролни листић у прописаном обрасцу. Контролни листић је потом убачен у гласачку кутију, чему је присуствовао први бирач који је дошао на бирачко место. Сви гласачки листићи имали су исти садржај, штампан на свим језицима националних мањина у службеној употреби у Србији, без обзира на то да ли је тај језик био у службеној употреби на конкретном бирачком месту, што је код појединих бирача изазвало забуну и питања о начину гласања.

¹¹ У складу са Уставом РС и Законом о Високом савету тужилаштва, ВСТ има 11 чланова и то: 5 јавних тужилаца бираних од стране својих колега, 4 истакнута правника бирана од стране Народне Скупштине РС, Врховни тужилац и Министар правде по положају.

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

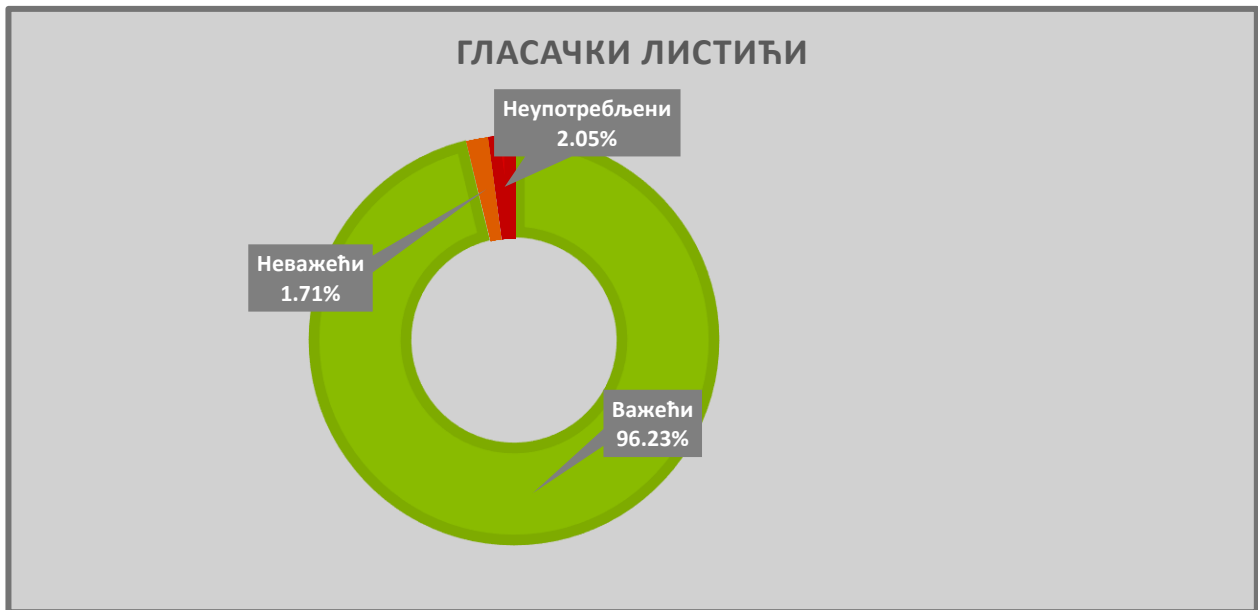
Графикон 8

Доследна провера идентитета бирача спровођена је на свим бирачким местима без изузетка. Такође, без изузетка, свим тужиоцима који су се затекли на бирачком месту у тренутку затварања омогућено је да гласају. Гласачи су замољени да пре гласања одложе мобилне телефоне, што је учињено у већини случајева. Нису уочене неправилности у вези са гласачким кутијама или параванима за гласање. Четворо гласача на БМ 13 Ниш 3 гласало је ван бирачког места.

Затварање бирачких места обављено је у 15.30 часова. Током бројања гласова на сва 4 бирачка места извршена је провера гласачке кутије у погледу контролног листића. Утврђен је број неискоришћених гласачких листића, који су одвојени у посебне коверте са одговарајућим ознакама и запечаћени. Затим је утврђен број бирача. Важећи гласачки листићи су раздвојени од неважећих, а комплетан гласачки материјал је припремљен, спакован и однет је Изборној комисији.

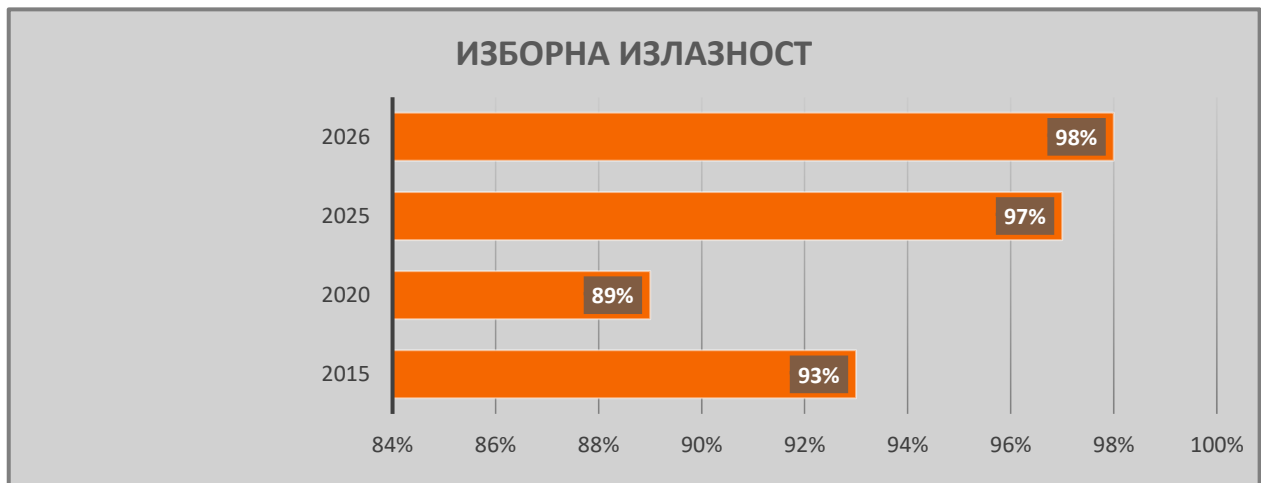
ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Графикон 9

Чланови бирачког одбора су били непрекидно присутни на свим бирачким местима. Бирачки одбори су на сва 4 бирачка места припремили записнике са резултатима гласања, у складу са чланом 22 *Правилника о поступку избора члана Високог савета тужилаштва из реда јавних тужилаца* ради предавања истих Изборној комисији. Са изузетком једног бирачког места¹², записници нису били одмах истакнути на вратима бирачког места. Иако је посматрачима био омогућен увид, све четири копије су однете Изборној комисији. Ово је било у складу са инструкцијом Изборне комисије, те иако је одступање од уобичајене праксе, не представља повреду изборног права.

Графикон 3

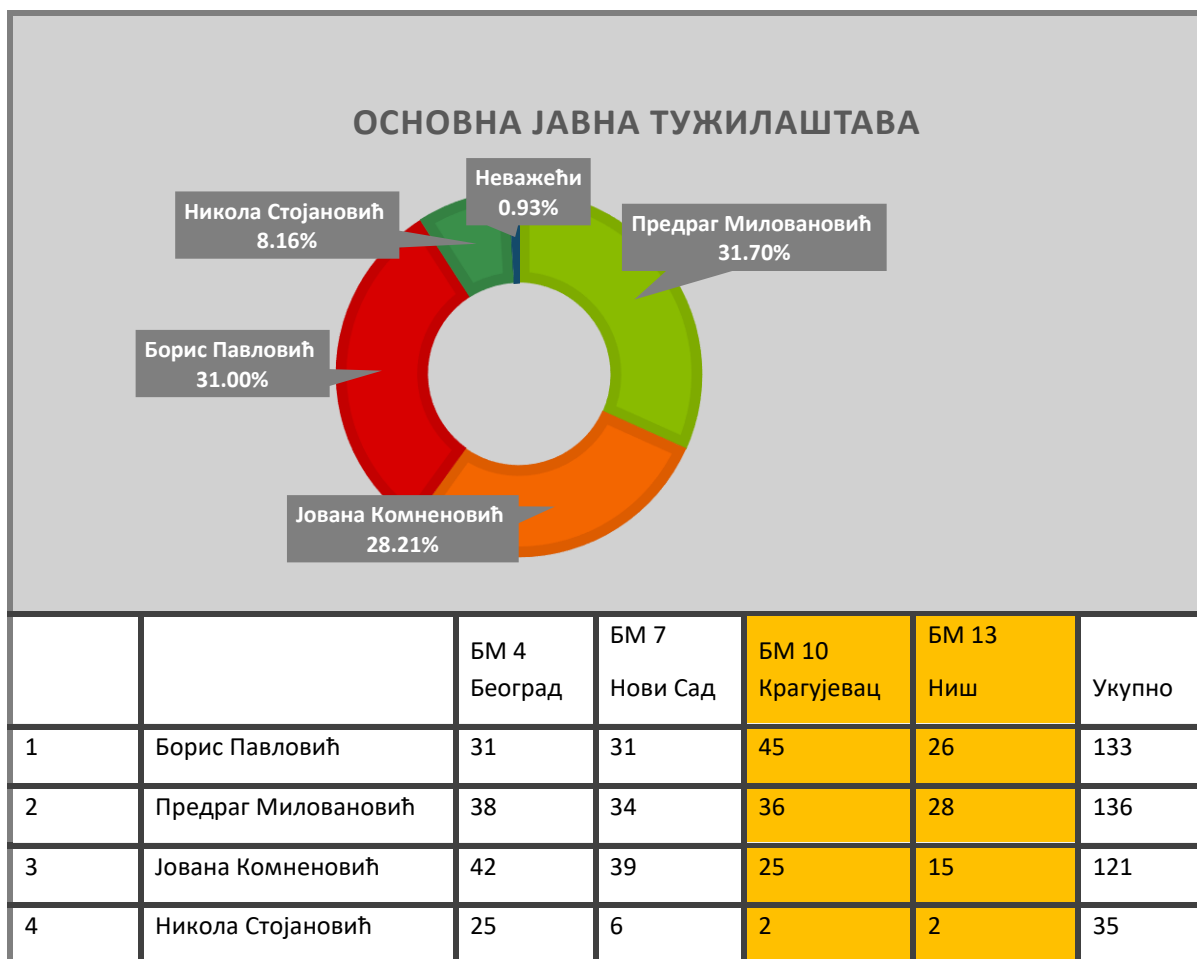
¹² БМ 6 Нови Сад 2

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Изборе су, поред представника Комитета правника за људска права, посматрали и представници Удружења судија и тужилаца (УСТ). На бирачким местим б Нови Сад 2 и 10 Крагујевац 3 недвосмислено је забележено је да су представници УСТ-а водили паралелну евиденцију о тужиоцима који су приступили гласању, односно да су заокруживали или записивали имена и презимена изашлих бирача поименце.

Изразност на изборима била је веома висока и износила је 97.9%, што представља благ пораст у односу на првобитно одржане изборе. У наставку су прелиминарни резултати избора посматрачке мисије ЈУКОМ-а, који се готово у потпуности поклапају са објављеним [Записником о утврђивању резултата избора](#) објављеним од стране Изборне комисије ВСТ, са изузетком броја неважећих гласачких листића чији број је одлуком Изборне комисије повећан са 5 на 8.

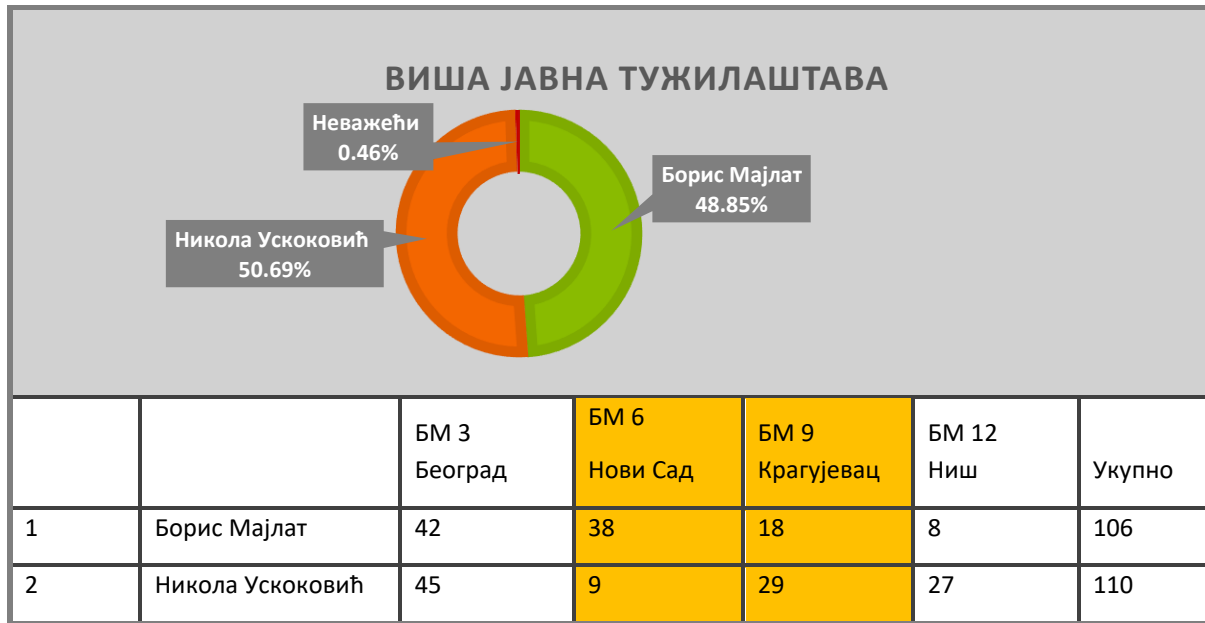
2.7.2. *Резултати избора*

Графикон 10

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Графикон 11

2.8. Поступак по правним лековима

Миодраг Сурла, Душица Јелић и Јелена Сучевић поднели су 26. фебруара 2026. приговоре због повреде изборног права на бирачким местима Крагујевац 2 и Ниш 3. Будући да на седници ВСТ одржаној 27. фебруара није постигнута већина било за одбијање, било за усвајање приговора, наступила је законска последица, те се приговори сматрају усвојеним. Уставни суд је 23. марта 2026. године усвојио жалбе Николе Ускоковића, Бориса Павловића, Предрага Миловановића, поништио решења Високог савета тужилаштва, одбио као неосноване приговоре Миодрага Сурле, Душице Јелић и Јелене Сучевић изјављеним због повреде изборног права на бирачким местима Крагујевац 2 и Ниш 3.¹³ Подносиоци жалбе су истакли да приговори нису били благовремени, те да није одређено време, нити врста повреде изборног права.

Суд је оценио да су наводи подносилаца приговора о саставу Изборне комисије неблаговремени, јер су подносиоци већ у тренутку отварања бирачких места имали сазнања о тим чињеницама, а приговоре су поднели тек по истеку рока од 24 часа. Поред тога, Суд је нашао да наводи о могућем притиску због „паралелних спискова“ и о наставку представљања програма појединих кандидата нису конкретизовани, нису поткрепљени, нити су доведени у везу са повредом изборног права на конкретном бирачком месту. Уставни суд је наложио ВСТ-у да без одлагања објави коначне резултате гласања и донесе одлуку којом констатује избор чланова Савета. Председник ВСТ је 24. марта упутио допис Уставном суду, у којем је оспорио његову

¹³ Види: https://www.ustavni.sud.rs/upload/document/viii_u_27_2026.pdf

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

надлежност и затражио да Суд разјасни или допуни своју одлуку, како би Уставни суд самостално окончао изборни поступак потврђивањем изборних резултата и избором именованих кандидата.

Имајући у виду да суд приликом доношења своје одлуке из јануара није желео да уђе у меритум предмета, те да се, насупрот томе, у овом предмету у марту поставио као „анти-дедлок“ механизам, у стручној јавности постављено је питање непристрасности овог суда. Ово је посебно значајно имајући у виду да се у оба случаја радило о проблему аутоматског усвајања приговора када није било могуће постићи већину за одлучивање, као и да су одлуке Уставног суда у оба предмета погодивале једној од две струје унутар тужилаштва.

III. ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА

ИЗВРШНИ САЖЕТАК

Избори за чланове Високог савета судства из реда судија спроведени су у контексту новог уставног и законског оквира, уз сличне структурне изазове као и избори за Високи савет тужилаштва. Посматрачка мисија ЈУКОМ-а пратила је кључне фазе процеса, укључујући кандидовање, представљање кандидата, изборни дан и поступање по правним лековима.

Иако су формално уведена одређена унапређења у погледу процедура и транспарентности, изборни процес је био обележен изразитим недостатком поверења у његову стварну независност. Интервјуи са судијама указују на ниску заинтересованост за кандидовање, што упућује на шире структурне проблеме унутар судијске заједнице. Као разлози се издвајају страх од последица кандидатуре, перцепција политичког утицаја, као и уверење да исход избора није у потпуности резултат слободне конкуренције.

Фаза представљања кандидата формално је била унапређена, али није обезбедила суштински равноправне услове. Уочено је да су поједини кандидати имали већу видљивост и приступ ресурсима, што је утицало на баланс у изборној трци. Истовремено, недостајала је развијена култура јавне дебате о програмима кандидата.

Сам изборни дан протекао је углавном у складу са прописаним процедурама, уз висок ниво излазности. Међутим, као и код избора за ВСТ, забележене су поједине неправилности које се односе на услове гласања и понашање учесника у процесу, што је утицало на перцепцију интегритета избора.

Медијско извештавање о изборима за ВСС било је снажно поларизовано, са доминацијом сензационалистичког и персонализованог приступа у таблоидним медијима, што је додатно допринело политизацији процеса и притиску на кандидате.

Укупно посматрано, иако су избори формално спроведени у складу са законом, они нису у потпуности обезбедили услове за истински слободан и равноправан избор. Налази указују на дубље проблеме у функционисању система судске самоуправе, укључујући ограничено поверење у институције, перцепцију спољних утицаја и потребу за даљим јачањем транспарентности, правне сигурности и стварне независности у изборним процесима.

1. Правни оквир

1.1. Уставни и законски оквир

1.1.1. Устав

Устав Републике Србије уређује састав Високог савета судства, трајање мандата и утврђује опште пасивно бирачко право. Високи савет судства има 11 чланова: шест судија које бирају судије, четири истакнута правника које бира Народна скупштина и председника Врховног суда. Члан 151. став 2. прописује да се избор чланова ВСС из реда судија уређује законом, док став 3. предвиђа да се приликом избора чланова ВСС мора обезбедити што шира заступљеност судија. У погледу трајања мандата и пасивног бирачког права, члан 152. став 1. прописује да се члан ВСС бира на пет година, док став 2. предвиђа да исто лице не може поново бити изабрано у ВСС. Став 6. прописује да председници судова не могу бити бирани у ВСС, а став 9. да се остали услови за избор и неспојивости за чланове ВСС које бира Народна скупштина уређују законом. Члан 167. став 1. тачка 5) прописује да Уставни суд одлучује о изборним споровима за које законом није прописана надлежност других судова.

1.1.2. Уставни закон за спровођење Акта о промени Устава Републике Србије

Високи савет судства и Државно веће тужилаца настављају са радом до ступања на снагу прописа којима се избор њихових чланова и надлежности усклађују са Амандманима, ако овим законом није другачије одређено. Чланови постојећег сазива Високог савета судства из реда судија и Државног већа тужилаца из реда заменика јавних тужилаца настављају да обављају функцију као чланови Високог савета судства и Високог савета тужилаштва складу са Амандманима, до истека мандата на који су изабрани. Високи савет судства и Високи савет тужилаштва конституишу се избором осталих чланова у складу са Амандманима, у року од 90 дана од дана ступања на снагу прописа којима се избор њихових чланова и надлежности усклађују са Амандманима. Председник Високог савета судства и председник Високог савета тужилаштва бирају се у року од 15 дана од дана конституисања Високог савета судства, односно Високог савета тужилаштва.

1.1.2. Закон о Високом савету судства

Закон уређује мандате и у члану 16. прописује да мандат члана Савета траје пет година, осим за члана по положају, и да изборни члан Савета не може поново бити изабран на ту функцију. Закон даје Савету надлежност да образује радна тела и бира и разрешава њихове чланове и заменике чланова (члан 17. став 1. тачка 24)). Закон у члановима 25–42 уређује избор кандидата за чланове Савета из реда судија. У односу на претходни састав ВСС, Закон мења расподелу заступљености судова тако што смањује број судија који представљају један ниво, јер сада предвиђа избор једног изборног члана из Врховног суда. Поред тога, Закон уводи обавезу

председника судова да сазову седницу свих судија ради предлагања кандидата у року утврђеном одлуком Изборне комисије.

1.2. Изборни поступак

Поступак избора чланова Савета из реда судија формално започиње доношењем одлуке о отпочињању поступка избора. У складу са чланом 25. Закона о Високом савету судства, ову одлуку доноси председник Савета најкасније шест месеци пре истека мандата изборног члана.

По доношењу, одлука се објављује у „Службеном гласнику Републике Србије” и на интернет страници Савета, и доставља се председнику Изборне комисије Савета, чиме започиње изборни поступак. Изборни чланови бирају се из шест категорија судова: један из Врховног суда; један из апелационих судова и Управног суда; један из виших судова; један из привредних и Привредног апелационог суда; један из основних судова; један из прекршајних судова и Прекршајног апелационог суда.

Кандидата може предложити седница свих судија једног или више судова према врсти и степен суд у којем судија врши судијску функцију. Седница може предложити само једног кандидата, а одлука се доноси тајним гласањем. Алтернативно, кандидатуру може подржати најмање 20 судија из исте категорије судова. Сваки судија може подржати само једног кандидата.

Као изузетак, кандидати из Врховног суда стичу статус кандидата самим подношењем пријаве. Председници судова и вршиоци функције председника суда изричито су искључени из могућности кандидовања.

Право гласа припада свим носиоцима судијске функције и остварује се на слободним, општим, једнаким и непосредним изборима, тајним гласањем. Нико не сме спречити или приморавати судију да гласа, нити се судија може позивати на одговорност због начина гласања. Сваки судија може гласати за само једног кандидата са листе која одговара врсти, односно степену суда у којем обавља функцију.

Изборна комисија је надлежна за организовање и спровођење поступка предлагања кандидата и избора. Комисију чине председник и четири члана, као и њихови заменици, које бира Савет из реда судија, уз њихову сагласност. Чланови Савета не могу истовремено бити чланови Изборне комисије, а члановима Изборне комисије забрањено је да се кандидују. Мандат чланова Комисије траје пет година, уз могућност поновног избора.

У свом раду Изборна комисија поступа самостално и у складу са законом и подзаконским актима. Одлуке се доносе већином гласова свих чланова. Комисија је одговорна Савету, који обезбеђује услове за њен рад. Судови су дужи да сарађују са Комисијом и да јој доставе податке неопходне за њен рад.

Након пријема одлуке о покретању поступка избора, донете у складу са чланом 25, Изборна комисија доноси одлуку којом се утврђују изборне радње и рокови. Ова одлука се објављује на интернет страници Савета и доставља председницима судова, који су дужни да на одговарајући начин обезбеде да све судије у њиховима судовима буду благовремено обавештене. Председници судова су такође дужни да у роковима које утврди Изборна комисија сазову седнице свих судија ради предлагања кандидата.

1.3. Поступак предлагања кандидата

Услови за кандидовање за члана Високог савета судства прописани су чланом 27. Закона о Високом савету судства. Према закону, сваки судија може да се кандидује за изборно место у Савету. Кандидат мора бити предложен на седници свих судија једног или више судова исте врсте и степена у којима обавља судијску функцију. Гласање се спроводи тајним путем, а предлог је пуноважан само ако кандидат добије најмање 20 гласова.

Изузетак постоји за кандидате из Врховног суда, Прекршајног апелационог суда, Привредног апелационог суда и Управног суда, који статус кандидата стичу непосредно подношењем пријаве. Председник суда и вршилац функције председника суда не могу бити кандидати за чланство у Савету.

Пријава кандидата са пратећом документацијом подноси се Изборној комисији у року од 30 дана од дана објављивања одлуке о покретању поступка предлагања кандидата за изборно члана Савета у „Службеном гласнику Републике Србије“. Пратећа документација обухвата: потписану изјаву кандидата о прихватању кандидатуре; одлуку седнице свих судија суда или судова који предлажу кандидата, или образац са потписима судија који подржавају кандидата; као и личне и професионалне податке кандидата. Кандидат може повући кандидатуру подношењем писане изјаве Изборној комисији најкасније осам дана од дана утврђивања коначне листе кандидата (члан 32).

Након што Изборна комисија испита благовременост, дозвољеност и потпуност пријаве, може у року од 24 часа од пријема непотпуне пријаве оставити кандидату рок од 48 часова да је допуни. Изборна комисија одбацује неблаговремене, недозвољене или непотпуне пријаве решењем (члан 33).

1.4. Представљање кандидата

Изборна комисија утврђује рок за представљање кандидата, који не може бити краћи од 60 дана, као и распоред представљања у седиштима апелационих судова. О томе обавештава све судије одговарајуће врсте и степена суда. Председник суда је дужан да омогући судијама присуство представљању кандидата које се одржава у седиштима апелационих судова на

њиховом подручју. Кандидати имају право на плаћено одсуство у данима када се представљају у седишту апелационог суда. Такође се могу непосредно представити судијама у другом суду исте врсте и степена. Савет обезбеђује накнаду путних трошкова кандидатима који се представљају у седишту апелационог суда (члан 33).

1.5. Дан гласања и бирачки одбори

У складу са чланом 36, Изборна комисија утврђује датум и време гласања и о томе обавештава сваког председника суда најмање десет дана пре дана гласања. Председници судова имају обавезу да најкасније осам дана пре гласања, путем јавног обавештења, обавесте сваког јавног судију у свом суду о тачном датуму и времену гласања.

Гласање се спроводи искључиво на бирачким местима у судовима која одреди Изборна комисија. Сваки судија гласа на бирачком месту које му је одређено.

Припрема и спровођење гласања додатно су уређени чланом 37. За свако бирачко место Комисија благовремено припрема неопходан изборни материјал, укључујући списак бирача распоређених на то бирачко место, одговарајући број гласачких листића и коначну листу кандидата. За свако бирачко место именује се бирачки одбор, који чине три судије који нису кандидати. Изборна комисија организује обуку за чланове бирачких одбора.

Гласање је уређено чланом 38. На дан гласања коначна листа кандидата мора бити истакнута на сваком бирачком месту и у сваком суду које учествује у гласању, у складу са врстом и нивоом. Сваки судија гласа лично, тајним гласањем, користећи оверен гласачки листић.

Бирачки одбори спроводе гласање у просторијама суда које унапред одреди председника суда. Изузетно, судија из здравствених разлога није у могућности да приступи бирачком месту, бирачки одбор може, на захтев, омогућити гласање ван бирачког места.

У складу са чланом 39, бирачки одбор одмах саставља и потписује записник о резултатима гласања и доставља га Изборној комисији. Записник садржи: број бирача уписаних у списак, број бирача који су гласали, број листића у гласачкој кутији, број неважећих и важећих листића, као и број гласова које је добио сваки кандидат.

На основу записника Изборна комисија утврђује укупне резултате избора. Комисија утврђује укупан број бирача и број бирача који су гласали, по бирачким местима, као и број неупотребљених, неважећих и важећих гласачких листића. Комисија проверава број гласова које је сваки кандидат добио по бирачким местима и укупно, за сваку листу кандидата. Коначни

записник о утврђивању резултата избора потписују сви чланови Изборне комисије и доставља се Савету.

У складу са чланом 42, судија се бира за члана Савета ако добије највећи број гласова у оквиру одговарајуће категорије, у зависности од врсте и нивоа суда.

У случају изједначења за највећи број гласова у истој категорији, понавља се гласање између кандидата са једнаким бројем гласова, у року од 15 дана од дана гласања.

Савет објављује коначне резултате тек након што су исцрпљена сва правна средства или су истекли прописани рокови. Резултати се објављују: по истеку рока за подношење приговора, ако приговор није поднет; по истеку рока за изјављивање жалбе Уставном суду, ако жалба није поднета; или по пријему одлуке Уставног суда којом се жалба одбија или одбацује.

1.6. Поступак по приговорима

У складу са чланом 40, судија који је уписан у бирачки списак на бирачком месту на којем је гласао има право да поднесе приговор због повреде изборног права која је настала на том бирачком месту. Приговор се подноси Савету преко Изборне комисије и мора бити поднет у року од 24 часа од тренутка када је повреда настала.

Савет је дужан да о приговору одлучи решењем у року од 48 часова од пријема и да решење достави подносиоцу преко Изборне комисије. Ако Савет не донесе решење у року, сматра се да је приговор усвојен. Када је приговор усвојен, Савет поништава оспорену изборну радњу или гласање, а поништена изборна радња или гласање понавља се у року од осам дана.

Члан 41. прописује право на жалбу Уставном суду против одлуке Савета којом је приговор одбијен или одбачен. Жалба се подноси у року од 48 часова од дана објављивања одлуке Савета и искључује могућност подношења посебне уставне жалбе.

Када је приговор усвојен, право на жалбу Уставном суду имају и кандидат и судија уписан у бирачки списак на бирачком месту на којем је утврђена повреда. Рок је 48 часова од дана објављивања одлуке, а жалба такође замењује право на уставну жалбу.

Уставни суд је дужан да одлучи по жалби из члана 41. у року од 72 часа од пријема. Ако Уставни суд усвоји жалбу и поништи оспорену изборну радњу или гласање, одговарајућа изборна радња или избори морају се поновити најкасније у року од осам дана.

1.7. Посматрање

Члан 23. утврђује начело јавности рада Високог савета судства. Ово начело је даље разрађено чланом 5. [Пословника о раду Високог савета судства](#), којим се прописује да се Савет истинито, објективно и благовремено обавештава јавност о свом раду.

Јавност рада Савета обезбеђује се одржавањем јавних седница и њиховим аудио-визуелним снимањем, објављивањем дневног реда, записника и аудио-визуелних снимака, аката и одлука Савета, објављивањем информатора о раду и годишњег извештаја, давањем саопштења за јавност и на други начин.

Изборна комисија ВСС је 12. јануара 2026. године упутила [позив](#) за посматрање рада органа за спровођење избора, намењен заинтересованим домаћим и страним удружењима, као и међународним организацијама чији се циљеви остварују у области правосуђа, уз напомену да се пријаве подносе најкасније седам дана пре дана одржавања избора. Праћење ће бити омогућено пунолетним држављанима Републике Србије који нису кандидати за изборног члана Високог савета судства из реда судија, нити чланови органа за спровођење избора.

2. Налази

2.1. Ставови бирача према Високом савету судства (ВСС)

Посматрачи Јукома интервјуисали су 30 судија из 17 различитих судова, што је знатно мањи број испитаника у односу на 2020. годину, те је узорак у складу са тим мање репрезентативан у односу на укупан број судија. Већина испитаника сазнала је за предстојеће изборе за Високи савет судства (ВСС) путем комбинације званичних извора и неформалних професионалних мрежа. Многи су проактивно пратили процес преко сајта ВСС, док су се други ослањали на колеге, интерну комуникацију у суду или неформалне групе судија. Медији су имали само маргиналну улогу.

Избори су широко оцењени као веома значајни, имајући у виду централну улогу ВСС у заштити независности судства и у обликовању кадровских одлука. Многи испитаници описали су ове изборе као први велики тест постуставног реформског оквира. Иако је већина истицала значај интегритета, професионалности и отпорности на недозвољени утицај, мањина је изразила скептицизам у погледу способности избора да донесу суштинске промене у постојећим политичким условима.

Судије су у великој мери издвајале интегритет, независност, храброст и професионалну компетентност као најважније особине чланова ВСС. Оцене рада одлазећег ВСС биле су претежно критичке. Судије су указивале на недостатак транспарентности, слабу комуникацију

са јавношћу и недовољну заштиту независности судства, посебно у условима политичког и медијског притиска.

Медијско извештавање о изборима за ВСС било је минимално. Тамо где је постојало, углавном је оцењено као пристрасно, нарочито у провладиним медијима. Многи испитаници су истакли да су избори у судству добили знатно мање пажње од избора за тужилачки савет, што је ограничило информисану јавну и стручну расправу.

2.2. Поступак предлагања кандидата

У 56,7% судова из којих долазе испитаници, одржана је посебна седница ради разматрања подршке кандидатима, обично најављена два до пет дана унапред. Иако је расправа о кандидатима најчешће била на дневном реду (63,3%), само једна трећина испитаника навела је да је била информисана о изборном поступку, а свега 26,7% је било позвано да унапред предложи кандидате.

Праксе предлагања кандидата биле су неуједначене и углавном неформалне. Неки кандидати су се сами кандидовали, док су друге предлагале колеге током састанака, често након претходних неформалних консултација. Многи судови нису предложили ниједног кандидата, најчешће због недостатка интересовања или несигурности у погледу поступка. Неколико испитаника изразило је скептицизам у погледу утицаја мањих судова и перцепцију да кандидати из Београда имају предност. Тамо где је гласање одржано, тајност је поштована и све присутне судије су учествовале.

Повлачења кандидатура нису била широко заступљена, али када су се дешавала, разлози су укључивали недостатак колегијалне подршке, личне околности и забринутост у погледу правичности, малих изгледа за успех или изложености медијском притиску. Прикупљање потписа, где је било потребно, обично су спроводили кандидати или њихови подржаваоци и углавном је протицало без формалних препрека. Неколико судија оклевало је да подржи кандидате због недовољних информација о програмима или професионалној биографији. Само мали број судова је на крају предложио кандидате. Непредлагање је углавном приписано ниској мотивацији, недостатку консензуса и ширем осећају дистанцираности.

Већина судија се са кандидатима упознала путем представљања уживо организованих у судовима или у седиштима апелационих судова, уз допуну писаним материјалима на сајту ВСС и повремено онлајн снимцима. Неформалне мреже међу колегама такође су имале значајну улогу. Ниво ангажованости се разликовао између судова, а многи судије су се више ослањали на биографије него на суштинску расправу о програмима. Скоро половина испитаника (46,7%)

навела је да је била подстицана да гласа за одређене кандидате, док је исти проценат изјавио да није; готово половина је такође сматрала да су поједини кандидати фаворизовани.

У посебном случају, пријава за кандидатуру судије Снежане Бјелогрлић, чланице ВСС, [одбачена](#) је на 5. седници уз образложење да, према Закону о Високом савету судства, не испуњава услове да се кандидује за члана Савета. Бјелогрлић је изјавила [жалбу](#) ВСС, а након њеног одбијања поднела је тужбу Управном суду оспоравајући и [одлуку Изборне комисије](#) и [одлуку ВСС](#). Значајно је да је ВСС одбацио жалбу уз образложење да није надлежан да поступа као другостепени орган у овом случају. Међутим, жалиља је указала да, с обзиром на то да закон не прописује нити изричито искључује правни лек против одлука Изборне комисије, као и да Пословник о раду ВСС предвиђа да се за сва питања која нису уређена законом или подзаконским актима ВСС примењује Закон о општем управном поступку, правни лек морао бити дозвољен. У таквим околностима, ВСС би требало да поступа као другостепени орган. Управни суд је [одбацио](#) тужбу.

Кандидаткиња судија Нада Ђорђевић, чија је пријава првобитно била прихваћена 10. октобра 2025. године, изабрана је у Апелациони суд у Београду 23. октобра 2025. године. Сходно томе, Изборна комисија је 12. јануара 2026. године изменила коначну листу кандидата и уклонила је са листе, уз образложење да је престала да испуњава услове након што је ступила на дужност судије апелационог суда. Ђорђевић је поднела жалбу Високом савету судства (ВСС), а како о жалби није одлучено пре одржавања избора, Удружење судија Србије позвало је на одлагање избора до доношења одлуке по жалби.

Судија Гордана Анић из Привредног апелационог суда повукла је своју кандидатуру 11. новембра 2025. године. Након тога, 20. новембра 2025. године, Извршни одбор ВСС донео је одлуку о измени коначне листе кандидата из привредних судова и Привредног апелационог суда.

2.3. Представљање кандидата

Изборна комисија ВСС [обавестила](#) је кандидате да организује видео-снимање њиховог представљања у трајању до четири минута у седишту Апелационог суда у Београду, које ће бити објављено на интернет страници Високог савета судства. Кандидатима је такође омогућено да снимак израде у сопственој организацији и доставе га Изборној комисији. Неколико кандидата је обавестило изборну комисију да неће користити право на представљање у апелационим судовима, будући да се у већ организовали непосредне посете судовима.¹⁴ Судија Нада

¹⁴Види: https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestjenje_kandidata_sudije_vrxovnog_suda_dijane_jankovic_povod_om_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_25_11_2025_13_54_26.pdf ; https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestjenje_kandidata_dragice_barac_sudije_prekrasnog_apelacionog_suda

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Ђорђевић, која је уклоњена је са листе кандидата након што је именована у Апелациони суд, иако је претходно била прихваћена као кандидат са нивоа вишег суда, упутила је [допис](#) изборној комисији ВСС у којем изнела примедбе на начин на које је организовано снимање кандидата. На [сајту](#) ВСС објављене су радне биографије и програми 17 кандидата, док су на [YouTube](#) каналу објављене видео-поруче шест кандидата.

Програми кандидата показују висок степен тематске уједначености и јасан консензус о кључним изазовима у правосуђу. Сви кандидати полазе од основне улоге Високог савета судства као гаранта независности судија, али и као институције која треба да унапреди услове рада, осигура транспарентност и обезбеди праведнији систем избора и напредовања.

Најдоминантнија тема у свим програмима је заштита независности судства. Кандидати препознају спољне притиске као један од централних проблема, али се разликују у приступу њиховом решавању. Док један део програма задржава општи, декларативни приступ, други нуди конкретније механизме, од проактивног поступања Савета, до редовног јавног реаговања и јачања улоге у заштити судија.

Друга кључна тема односи се на материјални положај судија и опште услове рада у правосуђу. Скоро сви програми указују на ниске зараде, недовољан број судијских сарадника, преоптерећеност предметима и недовољну институционалну подршку. Посебно је наглашена неравноправност између различитих категорија судова, као и осећај институционалне маргинализације појединих делова правосуђа. Међутим, и овде постоји разлика у квалитету предлога: док већина кандидата остаје на нивоу идентификације проблема, мањи број нуди конкретне мере, као што су измене начина обрачуна зарада, дугорочни планови њиховог повећања или јачање кадровских капацитета.

Трећи значајан сегмент програма односи се на поступак избора, вредновања и напредовања судија. Уочљиво је снажно инсистирање на мериторности, транспарентности и смањењу простора за дискреционо одлучивање. Кандидати указују на потребу да се у већој мери уважава стручно мишљење судија и да се унапреди поверење у процес одлучивања. Такође, препознаје се изазов предстојеће смене генерација у правосуђу, што захтева ефикаснији и предвидивији систем избора нових судија.

Посебна група програма ставља акценат на транспарентност рада Савета и комуникацију са судијама. Ови кандидати наглашавају потребу за већом видљивошћу одлука, редовним извештавањем и непосредним контактом са судијама које представљају. Овај аспект указује на разумевање Савета не само као органа одлучивања, већ и као тела које мора активно да гради поверење унутар судијске заједнице.

[povodom_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_04_12_2025_13_49_14.pdf](https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestenje_kandidata_gorana_bozica_sudije_prekrasnog_apelacionog_suda_povodom_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_04_12_2025_13_49_14.pdf);
https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestenje_kandidata_gorana_bozica_sudije_prekrasnog_apelacionog_suda_povodom_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_05_12_2025_10_18_36.pdf;
https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestenje_kandidata_slavice_antunovic_sudije_prekrasnog_suda_u_beogradu_povodom_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_08_12_2025_13_42_59.pdf;
https://vss.sud.rs/api/documents/preview/obavestenje_kandidata_natase_milenkovic_sudije_prekrasnog_apelacionog_suda_povodom_resenja_izborne_komisije_o_predstavljanju_kandidata_02_12_2025_12_34_51.pdf.

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Аналитички посматрано, највећи квалитет програма лежи у прецизној идентификацији проблема. Постоји јасна сагласност о томе да су кључни изазови: притисци на судије, недовољни материјални и кадровски ресурси, преоптерећеност, као и недовољна транспарентност и предвидивост у одлучивању. Међутим, слабост већине програма је у недовољној разради начина на који се ови проблеми могу решити у оквиру стварних надлежности Савета. Често изостаје повезивање предложених мера са конкретним инструментима деловања, роковима и мерљивим резултатима.

Укупно посматрано, програми се могу груписати у три категорије: декларативни (усмерени на вредности и принципе), институционални (са умерено разрађеним предлозима) и оперативни (са конкретним мерама и механизмима). Кључна разлика између кандидата није у томе како дефинишу проблеме, већ у степену у којем су способни да понуде изводљива и мерљива решења у оквиру надлежности Високог савета судства.

2.4. Изборни дан

2.4.1. Изборни дан

Изборни дан у целини је протекао уз пуно одржавање јавног реда и мира од стране чланова и чланица бирачких одбора. Гласање је вршено заокруживањем имена само једног кандидата на гласачком листићу, у складу са законом. Према информацијама посматрача, сва посматрана бирачка места отворена су у 7.30 часова.

Пре почетка гласања на свим бирачким местима извршена је провера гласачке кутије и попуњен контролни листић у прописаном обрасцу. Контролни листић је потом убачен у гласачку кутију, чему је присуствовао први бирач који је дошао на бирачко место. На гласачким листићима на бирачким местима на којима је у службној употреби језик националних мањина имена кандидата су била на српском, ћириличким писмом, уз само превод упутства на језицима националних мањина у употреби.

Графикон 12

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Доследна провера идентитета бирача спровођена је на свим бирачким местима без изузетка. Такође, без изузетка, свим тужиоцима који су се затекли на бирачком месту у тренутку затварања омогућено је да гласају, мада се те ситуације нису дешавале у великом обиму. Нису уочене неправилности у вези са гласачким кутијама или параванима за гласање. Тајност гласања је у принципу била обезбеђена. На бирачком месту бр. 1 Врховни суд уочене су камере које су биле окренуте ка бирачком одбору, уз достављен допис да су искључене, док су на бирачком месту бр. 15 Виши суд Чачак камере удаљене од паравана биле прекривене црним непровидним кесама. На бирачком месту бр. 30 Трећи основни суд у Београду, услед малог простора, посматрачи су били постављени у непосредној близини паравана. На бирачком месту бр. 11 Виши суд у Крагујевцу је један бирач био пријављен за гласање ван бирачког места. Бирачки одбор у проширеном саставу је изашао на терен, доставио коверту са гласачким листићем и листом утврђених кандидата. Судија бирач је гласао, али је по отварању коверте утврђено да је бирач заокружио кандидата на утврђеној листи, а не на гласачком листићу. Грешка је уочена по повратку проширеног састава БО на БМ. Овај глас је проглашен неважећим.

Називи и бројеви бирачких места били су јасно истакнути, заједно са листама кандидата. На два бирачка места није било истакнуто решење о одређивању бирачког места и именовању бирачког одбора.¹⁵ Затварање бирачких места обављено је у 15.30 часова. Током бројања гласова на 13 бирачких места извршена је провера гласачке кутије у погледу контролног листића. Утврђен је број неискоришћених гласачких листића, који су одвојени у посебне коверте са одговарајућим ознакама и запечаћени. Затим је утврђен број бирача. Важећи гласачки листићи су раздвојени од неважећих, а комплетан гласачки материјал је припремљен, спакован и однет је Изборној комисији.

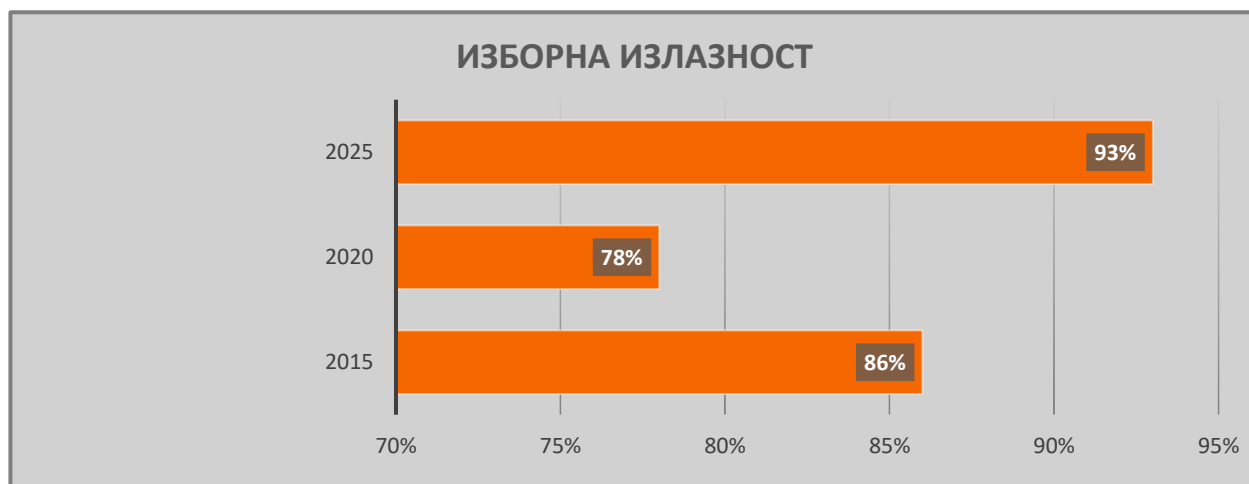
Чланови бирачког одбора били су непрекидно присутни на свим бирачким местима, а ред није био нарушен и није било прекида у процесу гласања. Бирачки одбори са свих 13 бирачких места припремили су записнике са резултатима гласања. На свим бирачким местима посматрачима је био омогућен увид у записнике, који су били истакнути на бирачким местима, те су записници објављени на већини сајтова судова у којима су се налазила бирачка места.

¹⁵ БМ бр. 26 Виши су у Сремској Митровици и бр. 31 Основни суд у Лазаревцу

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Излазност на изборима била је веома висока и износила је 93.31%, што представља јасан пораст у односу на 2020. годину (78%), када је забележен привремени пад излазности услед одржавања

Графикон 13

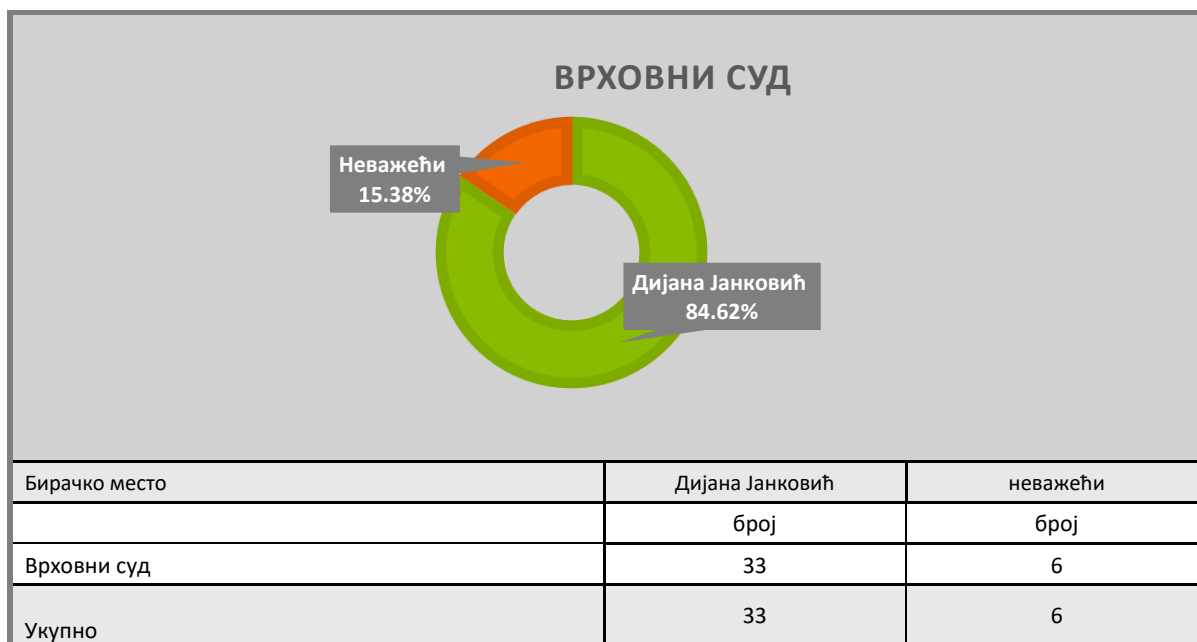
избора током пандемије ковида-19.

У наставку су прелиминарни резултати избора посматрачке мисије ЈУКОМ-а, који се у односу са објављеним [Утврђеним резултатима избора за чланове Високог савета судства од стране изборне комисије](#) разликују за два гласа.

2.4.2. Резултати избора¹⁶

¹⁶ Прелиминарни резултати избора су прикупљени уз координацију посматрачких мисија ЦЕПРИС-а, Одбране струке, Асоцијације судијских помоћника, Синдиката судске власти и Алумни клуба правосудне академије.

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Графикон 14

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Виши суд у Крушевцу	2	5	2	0
Виши суд у Краљеву	2	7	4	0
Виши суд у Новом Пазару	1	5	2	0
Виши суд у Чачку	5	0	5	0
Виши суд у Ужицу	3	3	0	1
Виши суд у Врању	2	6	1	0
Виши суд у Лесковцу	4	7	0	0
Виши суд у Нишу	1	14	4	1
Виши суд у Прокупљу	1	1	7	0
Виши суд у Пироту	1	3	2	0
Виши суд у Зрењанину	2	3	1	0
Виши суд у Новом Саду	4	9	22	2
Виши суд у Панчеву	0	4	4	0
Виши суд у Сомбору	2	2	1	0
Виши суд у Сремској Митровици	1	3	3	0
Виши суд у Суботици	0	1	8	0
Укупно	61	182	103	7

Графикон 15

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Виши суд у Лесковцу	7	1	0	1	0
Виши суд у Нишу	4	0	1	4	0
Виши суд у Зрењанину	1	0	0	4	0
Виши суд у Новом Саду	5	0	0	7	0
Виши суд у Панчеву	3	0	1	1	0
Виши суд у Сомбору	3	0	0	1	0
Виши суд у Сремској Митровици	3	1	1	0	0
Виши суд у Суботици	5	0	0	1	0
Укупно	85	29	5	58	0

Графикон 16

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Виши суд у Неготину	0	1	11	1	3	0	0	0
Виши суд у Пожаревцу	0	1	6	4	7	3	11	0
Виши суд у Смедереву	0	2	10	9	13	0	5	0
Виши суд у Шапцу	0	4	18	6	10	1	1	1
Виши суд у Јагодини	1	2	18	13	9	1	0	3
Виши суд у Крагујевцу	0	2	23	12	15	3	2	0
Виши суд у Крушевцу	0	8	18	2	9	0	0	0
Виши суд у Краљеву	0	2	14	1	6	1	0	0
Виши суд у Новом Пазару	0	0	12	5	7	0	2	0
Виши суд у Чачку	0	4	3	2	20	0	5	0
Виши суд у Ужицу	0	4	3	6	4	1	4	0
Виши суд у Врању	4	1	20	5	12	1	1	0
Виши суд у Лесковцу	10	3	22	1	7	1	0	0
Виши суд у Нишу	1	0	33	11	25	1	2	1
Виши суд у Прокупљу	1	0	12	4	4	0	0	1
Виши суд у Пироту	0	1	10	0	9	0	0	0
Виши суд у Зрењанину	0	0	7	10	19	0	2	1
Виши суд у Новом Саду	0	1	9	17	46	0	10	0
Виши суд у Панчеву	0	1	12	5	7	0	1	0
Виши суд у Сомбору	2	1	3	0	7	0	1	0
Виши суд у Сремској Митровици	0	1	19	5	19	1	1	0
Виши суд у Суботици	0	0	20	0	5	0	5	0
Први основни суд у Београду	0	47	16	38	13	2	1	2
Други основни суд у Београду	1	3	14	7	6	0	4	1
Трећи основни суд у Београду	0	5	30	11	8	0	2	2
Основни суд у Лазаревцу	0	0	0	1	8	3		0

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

Основни суд у Младеновцу	1	0	3	7	3	0	1	0
Основни суд у Пријепољу	0	2	15	0	2	0	0	0
Основни суд у Обреновцу	0	0	2	3	4	1	0	0
Основни суд у Вршцу	0	0	8	2	1	0	1	0
Прекршајни суд у Новом Саду	0	0	3	0	9	0	3	0
Укупно	21	102	411	200	326	32	69	15

Графикон 17

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

Виши суд у Шапцу	2	0	14	1	2	1	1
Виши суд у Јагодини	3	2	0	0	4	5	0
Виши суд у Крагујевцу	0	16	0	0	2	1	0
Виши суд у Крушевцу	0	3	0	1	2	9	0
Виши суд у Краљеву	0	3	1	1	3	2	0
Виши суд у Новом Пазару	1	3	4	1	2	2	0
Виши суд у Чачку	3	1	3	0	2	7	0
Виши суд у Ужицу	3	1	5	4	0	1	0
Виши суд у Врању	0	1	5	0	7	1	0
Виши суд у Лесковцу	0	0	9	0	0	0	1
Виши суд у Нишу	1	17	4	0	1	0	0
Виши суд у Прокупљу	0	0	1	0	0	3	1
Виши суд у Пироту	0	2	2	0	0	0	0
Виши суд у Зрењанину	0	3	10	1	5	1	0
Виши суд у Панчеву	2	0	10	0	0	0	0
Виши суд у Сомбору	0	1	2	0	4	0	0
Виши суд у Сремској Митровици	6	5	7	0	0	0	0
Виши суд у Суботици	4	0	6	0	3	1	0
Основни суд у Лазаревцу	1	0	0	3	1	0	0
Основни суд у Младеновцу	0	0	1	0	0	1	0
Основни суд у Обреновцу	1	0	2	1	1	0	0
Основни суд у Пријепољу	0	0	3	0	1	3	0
Основни суд у Вршцу	0	0	4	0	0	0	0
Прекршајни суд у Новом Саду	8	1	15	2	3	2	0
Укупно	75	69	138	62	67	55	6

Графикон 18

2.5. Поступак по правним лековима

Судија Снежана Бјелогрлић, чија је кандидатура одбијена од стране Изборне комисије уз образложење да је актуелни члан ВСС, изјавила је [жалбу](#) Високом савету судства и потом покренула [поступак](#) пред Управним судом. Управни суд је [одбио](#) тужбу, сматрајући да Бјелогрлић у тренутку подношења кандидатуре није обављала функцију судије, што је услов за уживање пасивног бирачког права, већ функцију члана ВСС.

Судија Нада Ђорђевић уклоњена је са листе кандидата након што је именована у апелациони суд, иако је претходно била прихваћена као кандидат са нивоа вишег суда. Она је поднела жалбу ВСС, о којој није одлучено до одржавања избора.

Обе судије поднеле су [захтеве](#) Уставном суду тражећи поништавање избора. Може се сматрати да им је повређено право на делотворно правно средство. Високи савет судства је утврдио коначне резултате избора и [констатовао](#) избор нових чланова на седници 13. марта 2026. године.

IV. МЕДИЈСКО ИЗВЕШТАВАЊЕ

Процес избора нових чланова Високог савета судства (ВСС), као и у случају избора за Високи савет тужилаштва (ВСТ), био је праћен снажно поларизованом медијском кампањом која је продубила јаз између институционалног наратива о „реформисаном и независном правосуђу“ и перцепције јавности о самом изборном процесу. Јавни простор био је доминиран таблоидним и провладиним медијима са сензационалистичким и персонализованим приступом, док су објективнији и професионални медији пружали чињенично и аналитичко извештавање о процедуралним аспектима, притисцима и институционалним слабостима.

1. Таблоидна кампања

Основна карактеристика таблоидног приступа била је скандализација како самог процеса тако и кандидата, кроз наслове попут „Велики скандал у правосуђу због избора чланова ВСС“ ([Курир](#)) и „Незапамћена брука: жена без акредитоване дипломе кандидат за Високи савет судства“ ([Б92](#)). Овакви наслови, без поузданих извора и процесних објашњења, усмеравали су пажњу јавности на личне дисквалификације кандидата и подстицали неповерење у сам процес.

Посебно је таргетирана кандидаткиња Снежана Бјелогрић кроз низ текстова који су њену кандидатуру представљали као пример „безакоња“ и „приватних интереса“ ([Војводина Уживо](#), [Танјуг](#)). Овај случај постао је централна тема кроз коју су таблоиди обликовали наратив о „заробљеном правосуђу“, занемарујући шири институционални контекст и могуће правне лекове.

Додатни облик манипулативног уоквиривања био је наратив о „интересним клановима“ у правосуђу, као у тексту „Како је криминални интересни клан преузео Високи савет судства“ ([Б92](#)), којим се процес и актери криминализују без доказа. Ово је подстицало перцепцију да су правосудне институције суштински корумпирани и непоправљиве, подривајући поверење јавности у независност ВСС и ВСТ.

Након што је ВСТ одбацио шест приговора на регуларност избора, реторика се додатно заострила кроз тврдње о „диктаторском вођењу Савета“ ([Б92](#)) и наводном угрожавању „суверенитета Народне скупштине“ ([Б92](#)), чиме је изборни спор трансформисан у политичко-идеолошки сукоб, а одговорност сведена на појединце уместо на системске слабости процеса.

У периоду након избора, медијски простор све више је коришћен за међусобне оптужбе између министра правде, председника Високог савета тужилаштва (ВСТ) и њихових савезника, што је додатно опструисало окончање изборног процеса. Министар правде поднео је кривичну пријаву против председника ВСТ, чиме су институционалне тензије ескалирале ([Информер](#)).

Када је врховна јавна тужитељка затражила увид у списе предмета, Више јавно тужилаштво у Београду је то одбило, уз образложење да би она могла бити позвана као сведок у поступку ([Информер](#)). Ова одлука изазвала је додатне контроверзе и допринела одлагањима и неизвесности у вези са наставком избора.

2. Објективни извори

За разлику од таблоида, професионални и независни медији фокусирали су се на садржај и процедуре самог процеса, анализирајући његове импликације по независност правосуђа и институционалну одговорност.

[РТВ](#) је чињенично извештавао о одлуци изборне комисије да одбаци кандидатуру Снежане Бјелогрић, без сензационализма, док је [Данас](#) објавио аналитички текст о притисцима унутар ВСТ и њиховом утицају на изборни процес. [Инсајдер](#) је мирно извештавао о дојави о бомби и узнемиравању тужилаца, указујући на последице по институционалну атмосферу.

Критички медији и струковна удружења, као што су [CEPRIS](#), [Пешчаник](#) и [Удружење тужилаца Србије](#), указивали су на кључне проблеме реформе: ограничену транспарентност, недостатак институционалног интегритета и притиске који подривају поверење јавности.

Поред тога, [Nova.rs](#) и [Данас](#) истицали су да су ови избори кључни за будуће функционисање правосудног система. Поједини медији (попут Без цензуре) пренели су и апеле судија за оставку чланова ВСС и председника Врховног суда, што указује на растуће професионално незадовољство, али је углавном игнорисано у мејнстрим медијима.

Независни медији су извештавали и о контроверзама након избора, укључујући одлуке ВСТ, одлуке Уставног суда по поднетим приговорима, оставку изборне комисије ([Инсајдер](#)), као и кривичну пријаву ([Инсајдер](#)) која је покренула низ јавних размена између министра правде, председника ВСТ и њихових савезника. Ипак, ово извештавање је у највећој мери било чињенично, уравнотежено и неутрално.

V. ЗАКЉУЧЦИ

Посматрани избори за Високи савет тужилаштва одржани су у складу са измењеним правним оквиром који је, бар формално, требало да омогући унапређене услове за њихово спровођење. У пракси, већина формалних захтева и прописаних процедура била је испоштована. Изборна комисија ВСТ одржала је чак 17 седница ради организовања свих фаза избора, доносећи благовремено одлуке о расписивању избора, образовању комисије, утврђивању бирачких места, кандидатурама, именовању одбора и др. Захваљујући томе, изборни дан протекло је без већих неправилности: чланови бирачких одбора доследно су проверили изборни материјал и идентитет бирача, омогућивши свим присутним тужиоцима да остваре своје право гласа. Ни на једном бирачком месту нису уочене неправилности које би довеле у питање исход гласања или повредиле изборно право јавних тужилаца. Рекордна излазност од 97,1% додатно указује на значај који су тужиоци препознали у овим изборима. Одзив је био знатно већи него у претходном циклусу, када је због ковида излазност привремено опала.

Међутим, детаљна анализа изборног процеса показује и низ системских недостатака и изазова. Пре свега, очигледан је мањак ефективне конкуренције у фази кандидовања. Упркос формално отвореним могућностима, мали број пријављених кандидата сугерише да значајан део тужилачке заједнице није био вољан или охрабрен да учествује. Овај пад интересовања делом се може објаснити негативним факторима које су сами тужиоци истакли: страх од изложености политичком притиску, уверење да поједини кандидати унапред имају унапред обезбеђену подршку утицајних структура, као и опште неповерење у досадашњи рад Савета. Ови фактори стварају неформалне препреке равноправном надметању и указују да формално исправан оквир није сам по себи довољан да обезбеди истински плурализам кандидата.

Даље, иако је регуларност гласања очувана, доводило се у питање да ли је нарушена тајност гласања самим присуством сигурносних камера. Проблем је потенцијално могао настати на местима где су камере у просторији биле усмерене ка гласачким параванима, али је ова могућност отклоњена прекривањем и искључивањем истих. Иако ове неправилности нису биле масовне, њихово постојање указује на недовољну доследност у примени правила и на потребу да се тајност гласања доследније и строже обезбеђује.

Транспарентност изборног процеса била је гарантована у начелу. Позитивно је што су биографије и изборни програми свих кандидата објављени на интернет страници ВСТ, а посматрање избора од стране заинтересованих организација омогућено кроз јасно прописан поступак акредитације. У складу са новим законским оквиром кандидати су представили своје програме на нивоу апелационих јавних тужилаштава, али су организовали представљања и у другим тужилаштвима на свом нивоу.

На самом крају процеса изборни резултати нису јавно истакнути на бирачким местима одмах после бројања (већ су све копије записника однете директно Комисији), што одступа од раније

ИЗВЕШТАЈ ПОСМАТРАЧКЕ МИСИЈЕ
КОМИТЕТА ПРАВНИКА ЗА ЉУДСКА ПРАВА - ЈУКОМ

праксе и ускраћује присутној јавности непосредан увид у исход на лицу места. Иако је овакво поступање наложила Изборна комисија и тиме формално није прекршен пропис, оно свакако не доприноси изградњи поверења.

Медијско праћење избора било је интензивно, али садржајно неуједначено. Од почетка кампање до завршетка избора, идентификовано је више од 50 новинских текстова који су се бавили овом темом. Јавни сервис и новинске агенције углавном су информативно извештавали, преносећи изјаве званичника и струковних представника о значају избора за јавно тужилаштво. Део независних и специјализованих медија анализирао је изборе кроз призму утицаја на самосталност тужилаштва и институционалну равнотежу, фокусирајући се на процедурална питања и унутрашње спорове у тужилачкој организацији. Такви прилози су указивали на шире последице избора и повезивали их са дуготрајним проблемима попут кадровских и проблема у одлучивању. Насупрот томе, таблоидни и провладини медији су тему чешће представљали кроз персонализоване наративе, потенцирајући сукобе између појединих носилаца функција и наводе о недозвољеним утицајима у предизборном периоду. Извештавано је о напуштању седница ВСТ, међусобним оптужбама тужилаца на високим хијерархијским позицијама и чланова Савета, те блокади рада Савета за коју су неки кривили директан уплив врха тужилаштва. Овако подељено медијско извештавање допринело је да се избори одвијају у сенци институционалне кризе, просечан пратилац медија могао је стећи утисак да се не бирају само чланови једног стручног тела, већ да се одвија борба за утицај над тужилашвом у целини. Ово је вероватно утицало и на перцепцију учесника самог процеса, појачавајући опрез и поларизацију у ставовима.

У целини посматрано, избори за Високи савет тужилаштва 2025. године спроведени су уз висок ниво учешћа јавних тужилаца, али то само по себи није довољно да оправда позитивну оцену целокупног изборног процеса. Он је већ у основи био оптерећен суштинским слабостима, недостатком довољног броја кандидата и ширег интересовања за кандидатуру, као и израженим поделама у тужилачкој заједници када је реч о поверењу у независност будућег Савета.

Ове слабости су додатно оголиле накнадне институционалне интервенције. Након што је Високи савет тужилаштва на електронској седници одбио шест приговора, Уставни суд је, поступајући по жалбама, 15. јануар 2026. поништио решења Савета. Иако је ВСТ потом донео нова решења са поуком о правном леку, Уставни суд је накнадно 26. јануара 2026. одбацио нове жалбе као недопуштене. Оваква процесна недоследност у поступању надлежних органа, праћена оставкама чланова Изборне комисије и додатним институционалним и политичким тензијама, озбиљно је подрила поверење у регуларност целокупног изборног поступка. Иако су и поновљени избори, посматрано са становишта самог изборног дана, протекли углавном уредно и уз високу излазност, ни они нису отклонили кључне недостатке који су обележили читав процес: ограничену конкуренцију, недовољно поверење у независност поступка, спорна поступања у фази правних лекова и недостатак јасне и предвидиве институционалне праксе. Напротив, и након поновљених избора уследила је нова интервенција Уставног суда, који је 23.

ИЗБОРИ ЗА ЧЛАНОВЕ ПРАВОСУДНИХ САВЕТА

ИЗ РЕДА СУДИЈА И ЈАВНИХ ТУЖИЛАЦА

марта 2026. године усвојио жалбе појединих кандидата, поништио решења Високог савета тужилаштва и одбио као неосноване приговоре поднете поводом поновљених избора. Тиме је додатно потврђено да ни поновљени избори нису довели до стабилизације поступка, већ су, напротив, продубили правну несигурност и утисак да изборни процес није окончан на јасан, конзистентан и за све учеснике уверљив начин. Проблем је додатно продубљен оспоравањем надлежности Уставног суда од стране председника ВСТ, који је у допису затражио да Суд разјасни или допуни своју одлуку, односно да сам оконча изборни поступак потврђивањем изборних резултата и избором именованих кандидата.

Изборни поступак за чланове Високог савета судства спроведен је у складу са законским роковима и процедуралним захтевима прописаним новим правним оквиром. Савет је благовремено образовао Изборну комисију, покренуо изборни поступак у законом прописаном року и спровео изборне активности у уређеном редоследу.

Упркос овој формалној усклађености, процес је открио значајне правне и институционалне недостатке који су утицали на транспарентност, правну сигурност и делотворност изборних гаранција. Правне нејасноће у погледу услова за кандидатуру и одсуство јасних правних средстава против одлука Изборне комисије указали су на празнине у регулаторном оквиру. Недостатак делотворног жалбеног механизма против одлука које утичу на право кандидатуре отвара питања усклађености са начелима делотворне правне заштите и процесне правичности.

Транспарентност изборног процеса била је ограничена. Изборна комисија није објављивала записнике са својих седница, а одлуке су саопштаване углавном путем кратких саопштења без детаљног образложења. Ова пракса је смањила институционалну одговорност и ограничила могућност судија и шире јавности да оцене законитост и правичност изборних одлука. Поред тога, смањење броја бирачких места могло је утицати на доступност и ефективно остваривање права гласа, нарочито за судије ван већих правосудних центара.

Позитивно је што су биографије и изборни програми свих кандидата објављени на интернет страници ВСС, а посматрање избора од стране заинтересованих организација омогућено кроз јасно прописан поступак акредитације. У складу са новим законским оквиром, кандидати су представили своје програме на нивоу апелационих судова, али су организовали представљања и у другим судовима на свом нивоу. Са друге стране, иако је кандидатима било омогућено да доставе снимке својих представљања ради објављивања на YouTube каналу ВСС-а, чињеница да је ВСС снимање организовао искључиво у Апелационом суду у Београду, уз ограничење трајања снимака на 3 до 4 минута, није била довољна да се судијама обезбеди потпуно и равноправно информисање о кандидатима.

На процес је додатно утицало шире институционално и професионално окружење обележено скептицизмом и ограниченим поверењем у делотворност механизма судског самоуправљања.

Поларизовано медијско окружење такође је негативно утицало на кредибилитет изборног процеса, посебно кроз персонализацију институционалних спорова и циљано извештавање о појединим кандидатима. То је допринело конфузији у јавности и додатно нарушило поверење у правосудне институције.

У целини, иако изборни процес за ВСС показује формалну усклађеност са правним оквиром, његова примена је указала на недостатке у транспарентности, правној сигурности и институционалним гаранцијама. Јачање процедуралне јасноће, обезбеђивање делотворних правних средстава, унапређење транспарентности и оснаживање институционалне одговорности кључни су за то да Високи савет судства може делотворно да остварује своју уставну улогу гаранта независности судства.

VI. ПРЕПОРУКЕ

1. Високи савет тужилаштва

1. Правни и регулаторни оквир

- Изменити и допунити Пословник о раду Високог савета тужилаштва (ВСТ) ради остваривања ефикасности и благовремености у стварима које подразумевају хитност (попут одлучивања о приговорима одлучује благовремено и ефикасно), уз могућност електронског типа седнице путем видео-везе, уместо разменом електронске поште, како би се омогућила расправа и пун увид у релевантни материјал, али и јавност рада уз одговарајући пренос на постојећим каналима;
- Јасно уредити овлашћења изборне комисије да исправља сопствене грешке и разматра приговоре који се односе на неправилности у колегијумима, укључујући критеријуме и поступке за проверу да ли су колегијуми правилно сазвани и да ли је гласање било тајно.
- Размислити о могућем „anti-deadlock“ механизму који би направио адекватан баланс између заштите изборних права подносилаца приговора и могућност да се подношење приговора злоупотребљава у случају фактичке немогућности се

2. Транспарентност и одговорност

- Високи савет тужилаштва (ВСТ) и струковна удружења треба да обезбеде да представљање кандидата буде јавно доступно, транспарентно и подједнако видљиво

свим бирачима, што поред информација на сајту ВСТ и личног представљања може бити објављивање снимака јавних дебата или видео презентација кандидата;

- Ускладити и појаснити одредбе о представљању кандидата тако да се право на представљање и право присуства представљању могу остварити у пракси, укључујући и ван седишта апелационих подручја;

3. Приступачност и једнакост изборних права

- Потребно је предузети додатне мере ради подстицања јавних тужилаца да се кандидују, уз стварање окружења у којем кандидатура не носи ризик од негативних професионалних последица;
- Изричито дефинисати права упућених јавних тужилаца у погледу учешћа у колегијумима, права предлагања кандидата, као и остваривања активног и пасивног бирачког права.

4. Интегритет изборног процеса

- Неопходно је доследније и строже спровођење правила ради очувања тајности гласања, укључујући гласање у просторијама без сигурносних камера, уколико то могућности дозвољавају;
- Неопходно је ревидирати образац Записника о раду бирачког одбора како би се јасно омогућио унос примедби гласача/посматрача, или уредити посебан записник за ове потребе;

5. Институционалне гаранције и заштита од утицаја

- Обезбедити да Уставни суд заседа у пуном саставу током целог изборног циклуса и да се изборни спорови и уставне жалбе у вези са изборима решавају по хитном поступку.
- Обезбедити да Управни суд одлуке у вези са изборима за ВСТ и ВСТ доноси у примереном року, који обезбеђује хитно поступање, по узору на рокове у изборним споровима.
- Неопходно је доследно и проактивно примењивати Правилник о поступању Високог савета тужилаштва у вези са непримереним утицајем на рад носиоца јавнотужилачке функције и јавно тужилаштво, посебно у контексту одржавања избора за ВСТ и заштити јавне тужиоце који се кандидују за чланове савета. Ово посебно треба посматрати у контексту великог броја случајева непримереног утицаја од стране извршне и законодавне власти, али и унутрашњег утицаја;

6. Медијско окружење и јавно поверење

- Регулаторно тело за електронске медије би требало да унапреди надзор над извештавањем о изборима и раду правосудних институција, јер је неуједначено и

персонализовано медијско покривање, посебно у таблоидима, допринело сензационализацији и подривању поверења у изборни процес. Потребно је обезбедити доследну примену стандарда истинитог и уравнотеженог информисања и развити јасније смернице за извештавање о изборима у правосудним телима, како би се сложена процедурална питања адекватно контекстуализовала.

2. Високи савет судства

1. Правни и регулаторни оквир

- Увести изричите законске одредбе којима се обезбеђују делотворни правни лекови против одлука изборних комисија, укључујући јасно одређивање надлежних жалбених органа и прописане процесне рокове.
- Прецизирати услове за кандидатуру и процесне гаранције, нарочито у случајевима промене судијске функције, ради обезбеђивања правне сигурности и спречавања произвољног искључења.

2. Транспарентност и одговорност

- Обезбедити да образац записника бирачког одбора ВСС садржи рубрику за приговоре посматрача.
- Обезбедити пуну транспарентност рада изборних комисија, укључујући објављивање записника, детаљних одлука и образложења за све изборне одлуке.
- Унапредити доступност и транспарентност интернет странице ВСС, уз обезбеђивање централизованог, благовременог и кориснички прилагођеног приступа свим изборним документима и одлукама.

3. Приступачност и једнакост изборних права

- Преиспитати смањење броја бирачких места, уз обезбеђивање да све судије могу ефикасно да остваре своје бирачко право без несразмерних логистичких ограничења.
- Обезбедити једнак приступ представљању кандидата, укључујући јасне институционалне гаранције да судије могу присуствовати представљањима и добити релевантне информације о кандидатима.
- Ојачати процесне гаранције које обезбеђују једнак третман свих кандидата, укључујући доследну примену правила о подобности и процесне заштите.

4. Институционалне гаранције и правна заштита

- Обезбедити да Уставни суд заседа у пуном саставу током целог изборног циклуса и да се изборни спорови и уставне жалбе у вези са изборима решавају по хитном поступку.
- Обезбедити да Управни суд одлуке у вези са изборима за ВСТ и ВСТ доноси у примереном року, који обезбеђује хитно поступање, по узору на рокове у изборним споровима.

5. Институционални интегритет и професионално поверење

- Унапредити институционалну комуникацију са судијама, обезбеђујући да добијају јасне, благовремене и потпуне информације о изборним процедурама и кандидатима.
- Подржати независно посматрање изборног процеса, ради обезбеђивања транспарентности и јачања институционалног кредибилитета.